

LUNDS
UNIVERSITET

Analys av stadsmiljö utifrån ett trygghetsperspektiv

Analysis of the urban environment from a safety perspective

Jakob Stenfelt

Förord

Denna uppsats är skriven vid intuitionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi vid Lunds Universitet. Det är en kandidatuppsats i Samhällsplanering – Urban och Regional utveckling, och är genomförd våren 2013 under sista terminen på programmet.

Ett stort tack till min handledare Nicklas Guldåker för hjälpen under uppsatsen gång. Tack för uppmuntran och all konstruktiv kritik.

Ett tack till Stadsdelsförvaltningen Centrum, Göteborg Stad, och särskilt tack till Malin Michaelson som bidragit med mycket material och gjort uppsatsen möjlig.

Tack även till er alla övriga som bidragit.

Sammanfattning

Uppsatsen syftar till att beskriva ett antal aspekter av hur trygghet upplevs och hur dessa appliceras i en verklig offentlig urban miljö. Undersökningen bygger på en fallstudiemetodik där begreppen; social formell och informell kontroll, genus och tillgänglighet har använts för att studera upplevd trygghet. En fallstudiemetodik inriktas bara på en undersökningsenhet vilket i detta fall är området kring Göteborgs paradgata Kungsporsavenyn (Avenyn). Hela området benämns i fortsättningen Avenyområdet.

Den empiriska studien av Avenyområdet bygger på mätningar, trygghetsvandringar och rapporter där de boende deltagit och uttryckt åsikter om tryggheten i området. De teoretiskt undersökta begreppen används för att tolka och analysera det empiriska materialet från Avenyområdet. Analysen byggs upp utefter frågeställningarna och ska följaktligen utgöra grunden för uppsatsens slutsatser.

Resultatet från studien visar på att den upplevda tryggheten i urbana offentliga miljöer beror till stor del på om området karaktäriseras av en sluten eller öppen miljö. Uppsatsen pekar på att Avenyns bakgator upplevs ha lägre trygghet på grund av att områdena är slutna till sin karaktär, belysningen är bristfällig och den informella sociala kontrollen är låg. För hela Avenyområdet gäller att människorna som rör sig i området under kvällar och nätter utgör en lägre informell social kontroll, vilket bidrar till en lägre upplevd trygghet.

Nyckelord: *Trygghet, Genus, Social kontroll, Tillgänglighet, Offentliga miljöer, planering, Avenyområdet, Göteborg Stad.*

Abstract

The thesis aims to describe a number of aspects of how safety is perceived and how they are applied in a real public urban environment. The study is based on a case study methodology where the concepts; formal and informal social control, gender and availability have been used to study perceived safety. A case study methodology focuses only at one study unit which in this case is the area around Gothenburg's main street Kungspartavenyn (Avenyn). The whole area is hereafter referred as Avenyområdet.

The empirical study of Avenyområdet is based on measurements, safety tours and reports where residents participated and expressed opinions about the perceived safety in the area. The theoretically investigated concepts are used for interpret and analyze the empirical material from Avenyområdet. The analysis is built with my questions into focus and will form the basis for the thesis conclusion.

The results from this study shows that perceived safety in urban public spaces largely depends on whether the area is characterized by a closed or open environment. The thesis suggests that Avenyns side streets have a lower perceived safety because the areas are characterized by a closed environment, the lighting is poor and the informal social control is low.

Keywords: Safety, Social control, Availability, Public spaces, Planning, Avenyområdet, Gothenburg City.

Innehållsförteckning

1	Inledning	6
1.1	Bakgrund	6
1.2	Syfte och frågeställningar.....	7
1.3	Avgränsningar	7
1.4	Källkritik	9
1.5	Material och urval	9
1.6	Metod	10
1.6.1	Trygghetsvandring som metod.....	12
1.7	Disposition	13
2	Teoretiskt perspektiv på trygghet	14
2.1	Trygghet	14
2.1.1	Vad kännetecknar en trygg plats?	15
2.1.2	Ljus och mörker	17
2.1.3	Vilka åtgärder används för att förbättra tryggheten?	17
2.2	Social kontroll:	19
2.3	Genus.....	21
2.4	Tillgänglighet	23
3	En fallstudie av Avenyområdet	25
3.1	Avenyområdet	26
3.2	Trygghet och boendemiljö, enkätsammanställning.....	27
3.3	Analys av enkät	31
3.4	Trygghetsvandring 2004	33
3.5	Trygghetsvandring 2013	34
3.6	Analys av trygghetsvandringar.....	38
3.7	Gestaltning av Avenyn	41
4	Slutsatser	43
5	Källförteckning	46
5.1	Internetkällor	46
5.2	Litteratur och tryckta källor.....	48
5.3	Figurer	49

1 Inledning

1.1 Bakgrund

”Sverige är det EU-land som urbaniseras snabbast”. Urbaniseringen, utflyttning från landsbygd till stad, i Sverige är enligt Eurostat tre gånger kraftigare än EU-snittet.¹ Denna befolkningsutveckling är främst koncentrerad till landets tre storstadsregioner, där ibland Göteborg.²

Stadens fysiska struktur i form av vägar, parker, hus, torg osv., utgör stödfunktioner för både invånare och besökare. Det är med dessa stödfunktioner vi formar olika strukturer och offentliga rum för att kunna tillmötesgå de människor som rör sig i staden.

Enligt rapporten *Stadslivet i centrala Göteborg* är våra kunskaper om stadens stödfunktioner, t.ex. torg, parker och vägar, relativt omfattande medan vår kunskap om stadens liv är mindre utforskad. Det finns också ett ökat intresse av att förstå varför människor rör sig på vissa platser och undviker andra. För att uppnå målet av en attraktiv stad blir det allt viktigare att öka förståelsen för stadslivet och öka tryggheten för medborgarna. Stadsliv innebär hur stadens rum bidrar till mer rörelse och människors vilja att besöka platser i staden.³

Genom att arbeta fram förslag som stärker stadens offentliga rum, t.ex. genom att öppna upp gaturum och prioritera cykel och gångtrafik, går det att minimera de områden som kan tänkas upplevas mindre trygga. Om fler trygga offentliga miljöer kan uppnås kan stadslivet främjas då fler områden blir tillgängligare under hela dygnet.⁴

I denna uppsats studeras området kring Avenyn, en central del av Göteborg som är mest känd för shopping, kulturliv och nattliv. Området analyseras utifrån ett trygghetsperspektiv och uppsatsen undersöker hur bl.a. den sociala kontrollen ser ut i området. Även genusperspektivet och områdets tillgänglighet har studerats. Åtgärder för att öka den upplevda tryggheten diskuteras och presenteras i form av riktlinjer för vidare arbete.

Uppsatsens grundmaterial bygger på studier av rapporter, mätningar och trygghetsvandringar där boende och tjänstemän har fått vara med och påverka och tycka till om området. I denna studie summeras viktiga slutsatser, dessa analyseras utifrån litteratur kring upplevd trygghet. Uppsatsen belyser även vikten av att arbeta med trygghet för att skapa attraktiva och säkra stadsrum.

---

¹ Magnusson, Erik. (2012-01-30). *Urbaniseras snabbast i EU*.

² Boverket. (2012). *Vision för Sverige 2025*. Sid. 21-24.

³ Göteborgs Stad. (2012-10). *Stadslivet i centrala Göteborg. Upplevelsen, användningen och förutsättningarna – ett planeringsunderlag*. Sid.3, 8.

⁴ Malmö Stad. *Trygg stadsmiljö*.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att: *analysera Avenyområdet i centrala Göteborg utifrån ett trygghets- och genusperspektiv*. Utifrån detta syfte har jag formulerat ett antal frågeställningar:

- *Hur ser kvinnor och män på otrygga offentliga miljöer i Göteborg och särskilt i Avenyområdet?*
- *Vilken betydelse har den upplevda tryggheten för tillgängligheten i stadens offentliga miljöer?*
- *Hur ser den formella och informella social kontrollen ut inom Avenyområdet?*

1.3 Avgränsningar

Uppsatsen behandlar trygghet i offentliga miljöer och har ett fokus på variabler och faktorer som har betydelse för den upplevda tryggheten hos män och kvinnor. I och med tidsramen och uppsatsens omfång har en begränsning gjorts till området kring Avenyn i Göteborg. Hela området kommer fortsättningsvis benämnas Avenyområdet.

I det empiriska materialet har också avgränsningar gjorts, endast material som berör trygghet och Avenyområdet har använts. Vidare har den begränsade tidsramen gjort att endast ett fåtal planeringsdokument om Avenyområdets framtida planering granskats. Det kan ge följder av att alla planer och förslag inte finns med.

Flera variabler påverkar hur tryggheten formas hos människor, t.ex. media, mentala bilder, belysning, uppsikten i området med mera. I min studie har en avgränsning gjorts till att bara studera några av dessa faktorer. Begreppen social informell och formell kontroll kommer också att användas bl.a. för att öka insikten om upplevd trygghet. Genusperspektivet studeras för att klarlägga skillnaden mellan könen i förhållande till trygghet i offentliga rum. Ett annat perspektiv som valts är tillgänglighet och hur uppfattningar av rummets betydelse påverkar hur tryggheten upplevs på platsen eller i området

För att studera trygghet i offentliga rum har avgränsningar varit nödvändiga. Det på grund utav att området ska bli hanterabart i denna uppsats. Området som valts är Avenyområdet, i Göteborg, ett område som i förhållande till staden är centralt. Kartan nedan, figur 1, visar lokalisering i Göteborg där avenyområdet har zoomats in. Även platser som förekommer i uppsatsen har markerats.

Karta över Avenyområdet och lokaliseringen i Göteborg

Figur 1: Karta över Göteborg där Avenyområdet har zoomats in. Utmarkerade gator och platser som förekommande i uppsatsen.

1.4 Källkritik

I uppsatsen har plandokument, i det här fallet ett gestaltningsprogram, analyserats. Ett gestaltningsprogram är ett plandokument som genom riktlinjer och råd beskriver utformningen av en utemiljö. Det ligger i städernas intresse att framhäva sina framtida planer och åtgärder som det mest ideala, vilket gör materialet subjektivt.

I empirin har två trygghetsvandringar legat till grund för insamling av material samt en enkätsammanställning. Under trygghetsvandringen år 2004 var det övervägande fler tjänstemän, människor som arbetar i området, än boende som medverkade. Det kan ha påverkat resultatet då människors olika bakgrunder starkt påverkar vilka problem och kvaliteter som ses under trygghetsvandringen. De boende skulle även kunna känna sig underlägsna på grund av att de är färre än tjänstemännen.

Vid trygghetsvandringen som genomfördes år 2013 var det endast tjänstemän som medverkade vilket har påverkat resultatet. Däremot bygger trygghetsvandringen på kommentarer från enkäten som utfördes år 2012. Dessa kommentarer kommer från boende i Avenyområdet.

Enkäten som skickades ut av Stadsdelsnämnden under år 2012 var framförallt riktat till boende för att få reda på vad de tyckte om tryggheten och boendemiljön inom området. Det är viktigt att påpeka att det är endast boendes perspektiv tas upp i denna enkät. Genom det urvalet försvinner flera grupper som aktivt besöker området, t.ex. verksamma i området och människor som dagligen rör sig genom området.

1.5 Material och urval

I litteraturstudien används rapporter från Boverket och från brottsförebyggande rådet BRÅ, och tidigare forskning med inriktning mot trygghetsperspektivet i urbana miljöer. Hur den sociala kontrollen påverkar den upplevda tryggheten är något som Gabriella Sanstigs doktorsavhandling ”*Otrygghetens landskap*” fokuserat på, och som också lyfts in i uppsatsen.

Studien analyserar trygghet i stadsmiljö med ett fokus på Avenyområdet i centrala Göteborg. I empirin har därför ett urval gjorts beträffande material som används i uppsatsen. Endast undersökningar som riktar sig mot Avenyområdet har valts ut som material för vidare analys. Urvalet för empirin är gjort för att uppsatsen ska vara hanterbar inom den givna tidsramen.

I empirin utgör två trygghetsvandringar en del av materialet för insamling av information. Trygghetsvandringen har som avsikt att på plats kunna få fram vilka brister och kvaliteter som finns i området angående trygghet. Från den empiriska analysen kommer även en enkätsammanställning från år 2012 att utgöra en del av materialet. Enkäten har som syfte att få fram vad de boende inom Avenyområdet tycker om trivseln och tryggheten inom området.

Kommentarerna från enkäten och trygghetsvandringarna förutsätter en viss lokalkännedom då medverkande och tillfrågade ofta namnger platser och områden när de gör uttalanden och

kommer med åsikter. Materialet från trygghetsvandringarna är väl lämpade att använda i uppsatsen då all information är förankrad till Avenyområdet och ofta till specifika delar av området. Det ger en tyngd i min uppsats då min analys kan ta upp mer detaljerade exempel från området och jämföra med tidigare forskning.

Att Avenyområdet valdes är ingen slump, området är känt för att ha en hög upplevd otrygghet. Motivering till hur fallet kommer användas är att det ska vara typiskt och liknas vid andra fall. Resultatet ska därför med stor sannolikhet kunna tillämpas på andra liknande områden.

Oftast väljs fallet ut med vissa kriterier, ett kriterium kan t.ex. vara att fallet ska kunna liknas vid andra fall.⁵ Det område som studeras är Avenyområdet i Göteborg och området kan liknas med flera andra centrala delar i exempelvis Stockholm eller Malmö. De områden som kan tänkas liknas med området antas karaktäriseras av likande funktioner, t.ex. en stor öppen yta, många krogar och restauranger, flera kulturverksamheter.

*”Möjligheten till att generalisera resultatet från fallstudien till andra exempel i kategorin beror på i hur hög grad fallstudiens exempel liknar andra av samma typ”*⁶

1.6 Metod

Fallstudiemetodik som använts i studien handlar om att en eller några få förekomster av ett särskilt fenomen fokuseras och studeras. Utmärkande för fallstudiemetodik är dess *”inriktning på bara en undersökningsenhet”* vilket i mitt fall är Avenyområdet i Göteborg Stad.⁷

”Logiken bakom att koncentrera ansträngningen på endast ett fall istället för på många är att man genom att studera det enskilda fallet kan skaffa sig insikter som kan få vidare konsekvenser, och – vilket är det väsentliga – att dessa inte skulle ha kommit till dagen om man använt en undersökningsstrategi som försökte täcka ett stort antal enheter”.⁸

När sociala studieområden studeras finns ofta en tendens att det är flera faktorer som påverkar fallet. Den upplevda tryggheten kan ses som ett exempel på detta, då upplevd trygghet påverkas av väldigt många olika faktorer t.ex. tid, plats och människorna i omgivning.

En fallstudiemetodik tenderar att vara mer holistisk än t.ex. en surveyundersökning. Fallstudiemetodiken ser till en större helhet av det som undersöks, än en studie som endast ser på enstaka faktorer. I denna fallstudie används olika aspekter på trygghet med koppling till Avenyområdet. I och med det kan en bredare förklaring ges till de resultat som har framkommit, t.ex. varför en plats inom Avenyområdet upplevs som otrygg.⁹

---

⁵Denscombe, Martyn. (2009). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Sid.62-64.

⁶ Ibid. Sid. 69.

⁷ Ibid. sid. 59.

⁸ Ibid. Sid. 59-60.

⁹ Ibid. Sid. 60-61.

*”En fallstudie ska väljas på ett noga övervägt sätt med utgångspunkt i specifika kännetecken som går att finna i fallet – kännetecken som är synnerligen signifikant för det praktiska problem eller den teoretiska fråga som vill undersökas”.*¹⁰

Det finns alltså olika sätt att motivera sitt fall och på vilket sätt det kommer användas. Den vanligaste är *”Den typiska undersökningsenheten”* vilket kommer användas i denna studie. Logiken bakom tillämpningen är att fallet ska vara typiskt. Fallet ska således i viktiga hänseenden liknas vid andra fall, i denna studie vid andra områden, som likaväl kunde ha valts som undersökningsenhet. Eftersom fallstudien liknas vid flera andra fall kan resultatet i viss mån generaliseras.¹¹

Det finns många fördelar med fallstudie som metod. Metodiken stödjer användningen av flera metoder och även användningen av flera datakällor. Vidare passar fallstudiemetodik bra vid småskalig forskning, därför att koncentrationen av ansträngningar kan fokuseras på en undersökningsenhet.¹²

Fallstudiemetodikens huvudsakliga nackdel är trovärdigheten i de generaliseringar som görs utifrån resultatet, dessa är mycket känsliga för kritik. Det bör beaktas hur representativt fallet är och om resultatet endast är unikt för just detta fall och de omständigheterna som finns kring det. Samtidigt är det viktigt att det förklaras hur generaliseringar ska kunna göras utifrån endast en undersökningsenhet.¹³

Det krävs därför att öppet förklara i vilken utsträckning fallet kan liknas med andra eller kontrasteras med andra. Detta är viktigt för att läsaren själv ska kunna göra en bedömning om hur relevant resultatet är för andra fall.¹⁴

Kritiken om att det inte går att generalisera utifrån endast en fallstudie går att bemöta och försvara. *”Även om varje enskilt fall i vissa avseenden är unikt, så är det också ett exempel som ingår i en bredare kategori”*¹⁵. Avenyområdet är således ett unikt område men det finns många andra likande områden med liknande kommersiella utbud, geografisk placering i staden och samma typ av trygghetsproblematik kopplat till bak- och sidogator.

Vid användning av en fallstudie är det viktigt att det finns en tydlig gräns för vad som ingår i fallet men också vad som ska tas med i undersökningen. Samtidigt är det viktigt att se vad som befinner sig utanför fallets gränser, vilket då inte ska vara undersökningens fokus. Därmed måste i princip fallet *”vara en ganska självständig enhet”* och *”ha ganska distinkta gränser”*.¹⁶

---

¹⁰ Denscombe, Martyn. (2009) *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. sid. 64.

¹¹ Ibid. Sid. 65.

¹² Ibid. Sid. 71.

¹³ Ibid. Sid 68.

¹⁴ Ibid. Sid. 72.

¹⁵ Ibid. Sid. 68.

¹⁶ Ibid. Sid. 70.

1.6.1 Trygghetsvandring som metod

Trygghetsvandring används som ett underlag till uppsatsens empiriska material och är en relativt ny metod för att studera trygghet i områden. Metoden utvecklades i början 2000-talet i Göteborg och har därefter används vid trygghetsarbeten.

Trygghetsvandring innebär kortfattat att boende och verksamma i ett område möts upp och samtalar i samband med en vandring genom området. Vid trygghetsvandringen tas både den fysiska och den sociala miljön upp utifrån både ett brottsförebyggande och ett trygghetsskapande perspektiv.

Genom en trygghetsvandring går det att sammanföra kartlagd kunskap med medborgarinflytande. Det går t.ex. att urskilja vilka platser som är särskilt utsatta och otrygga, samtidigt som platser som är trivsamma och trygga även kan lyftas fram.

Den drivande motivationen till att genomföra trygghetsvandringar är att boende och de som arbetar i området har störst kunskap om området. Det är viktigt att få in så många personer som möjligt och att de medverkande har en bred representation när det gäller *”Ålder, kön, bakgrund och livserfarenheter”* för att få en bred och komplett bild.¹⁷

Under trygghetsvandringar tas det upp var och varför människor rör sig i vissa områden och varför de undviker andra. Genom trygghetsvandringar ges medborgarna även möjlighet att sätta sig in i arbetet på förvaltningarna och får här av en uppfattning och möjlighet att kunna påverka utvecklingen i sitt område. Medborgarna får även tillfälle att göra sina röster hörda och uppleva att tjänstemän lyssnar. Detta kan leda till att förtroendet för tjänstemän och planerarna i området ökar. Planerare får även en större legitimitet samt också möjligheten att tillägna sig ett brukarperspektiv av det aktuella området.¹⁸

---

¹⁷ Wallqvist, Annette. *Trygghetsvandringar*. Sid. 5 – 10.

¹⁸ Andersson, Kerstin. (2009.). *Alla har rätt att känna sig trygga – dokumentation från seminarieriet*. Sid.23-24.

1.7 Disposition

Uppsaten är uppdelad i två delar, del ett – ” Teoretiskt perspektiv på trygghet” och del två ”En fallstudie av Avenyområdet”. Den första delen bygger på en litteraturstudie som tar upp väsentliga begrepp som trygghet och säkerhet, genus, tillgänglighet och social kontroll.

I den andra delen bearbetas och analyseras det empiriska materialet. Här används sekundärmaterial i form av trygghetsvandringar och enkätsammanställningar. Sekundärmaterialet är sammansatt och även analyserat vilket innebär att analysen kommer bygga vidare på dessa analyser och viderutveckla dem.

Fallstudien av Avenyområdet är utformad i två delar, enkätsammanställning utgör en del och de två trygghetsvandringarna utgör den andra. Varje del uppföljs av en analytisk diskussion där materialet analyseras med stöd av begrepp från forskningen.

2 Teoretiskt perspektiv på trygghet

Syftet med denna del är att ge en inblick i tidigare forskning som behandlat trygghet och andra närliggande begrepp med koppling till urbana offentliga rum. De begreppen som framförallt fokuseras på i teoridelen efter det att trygghetsbegreppet tagits upp är: informell och formell social kontroll, genus och tillgänglighet. Dessa begrepp används för att kunna analysera min empiri och besvara mina frågeställningar. Med den teoretiska kunskapen går det att förstå och se samband med det empiriska materialet och sätta det i ett större perspektiv.

2.1 Trygghet

Trygghet kan sättas i relation med begreppet säkerhet. För båda begreppen påverkar hur en plats upplevs, men det finns skillnader som bör klargöras för att förstå den andras innebörd. Enligt Nationalencyklopedin definieras säkerhet av, ”*Resultatet av åtgärder eller egenskaper som minskar sannolikheten för att olyckor eller andra oönskade händelser skall inträffa*”.¹⁹

Birgitta Andersson hänvisar i sitt PM, *Trygghet i staden*, till Nationalencyklopedin som definierar trygghet som; ”*Fri från oroande eller hotande inslag om företeelse som utgör en del av människans omgivning*”.²⁰

Trygghet handlar alltså mer om en personlig upplevelse av omgivningen. Säkerhet handlar däremot mer om hur de fysiska strukturerna i omgivningen påverkar risken för att otrygga händelser ska inträffa. En säkerhetsåtgärd kan t.ex. vara att bygga en gångtunnel under en väg för att minska sannolikheten för gående att bli påkörd av motordriven trafik.²¹

Men att uppnå både hög säkerhet och en trygg miljö är svårt. Åtgärder för att förhöja säkerheten kan motverka den upplevda tryggheten.²² Det är viktigt att poängtera att upplevd trygghet utgår från varje individs subjektiva föreställning. En föreställning som inte alltid överensstämmer med den faktiska tryggheten.²³

Den faktiska otryggheten, risken att verkligen drabbas av ett brott, hänger alltså inte alltid heller ihop med den upplevda känslan av trygghet. Däremot har den upplevda tryggheten visat sig ha en betydande roll för hur de offentliga stadsrumen befolkas.²⁴

Trygghet kan också förklaras genom en känsla inför framtiden, inför vad som skulle kunna hända. ”*Den som känner sig trygg är inte orolig för vad som kan hända medan den som är otrygg är osäker och rädd inför det som väntar*.”²⁵

---

¹⁹Nationalencyklopedin. Uppslagsord: *säkerhet*. (Hämtad 2013-04-04).

²⁰A. Birgitta. *PM Trygghet i staden – och tätortsmiljöer ur ett jämställdhetsperspektiv*. Sid. 1-2.

²¹Andersson, Kerstin. (2009). *Alla har rätt att känna sig trygga – dokumentation från seminarieserien*. Sid.12.

²²Boverket. (2010). *Plats för trygghet - Inspiration för stadsutveckling*. Sid. 55.

²³Listerborn, Carina. *Trygg stad - diskurser om kvinnors rädsla i forskning, policyutveckling och lokal praktik*. Sid. 9.

²⁴Malmö Stadsbyggnadskontor, (2006) *Trygg stadsmiljö, tankegångar - riktlinjer – arbetsmetod*. Sid.3

²⁵Listerborn, Carina. *Trygg stad - diskurser om kvinnors rädsla i forskning, policyutveckling och lokal praktik*. Sid. 9.

Känslan av att inte känna sig trygg kan appliceras på och röra flera sidor av våra liv - allt från relationer, ekonomi till arbete. När det rör staden och de offentliga rummen handlar den känslan främst om vad som kan hända om personen i fråga rör sig på t.ex. ett torg, i en park eller en bakgata. Framförallt upplevs de platserna som mindre trygga under dygnets mörka timmar. Det är däremot få människor som är rädda för att röra sig i stadens offentliga miljöer under dagtid.²⁶

Stadens miljöer upplevs, generellt sätt, mindre trygga på dygnets mörka timmar än under dygnets ljusa. Det är därför viktigt att visa vart brott är mest förekommande. Statistik visar på att brott i hemmet och mellan personer som känner varandra är mycket mer frekvent förekommande än brott i det offentliga rummet.²⁷

Ändå målas bilden av de offentliga rummen upp som den farligaste. Enligt BRÅ, brottsförebyggande rådet, sker generellt sätt minskningar i brottsligheten förutom inom kategorin våldsbrott, där antalet har ökat.²⁸

2.1.1 Vad kännetecknar en trygg plats?

Boverket har tagit fram ett antal konkreta idéer och tips på hur det att utforma miljöer för att öka den upplevda tryggheten. Boverket menar på att de finns ett antal gemensamma nämnare för platser som upplevs som trygga för män och kvinnor, det är platser i det offentliga rummet som:²⁹

- ”Går att överblicka”
- ”Ger kontakt med omgivningen”
- ”Är befolkade”
- ”Går att orientera sig i”
- ”Blandar vägar och bebyggelse”
- ”Är välskötta”

Platser som inte uppfyller dessa kriterier kan upplevas otrygga³⁰. Men samtidigt varierar definitionen av trygghet beroende på källa, vem det är som upplever platsen otrygg. Boverket pekar på att trygghet ofta beskrivs i olika termer av kontroll, välbefinnande, frihet, lugn, tillit, och fri från hot.³¹ Det finns ett antal faktorer som påverkar hur vi förhåller oss till och upplever tryggheten i förhållande till den fysiska miljön.

---

²⁶ S2020/Sondén, Cruse, Gerd. Olsson, Sören. *Trygghet och öppenhet*.

²⁷ Listerborn, Carina. *Trygg stad - diskurser om kvinnors rädsla i forskning, policyutveckling och lokal praktik*. Sid. 9.

²⁸ Ibid. Sid. 9.

²⁹ Boverket. (2010). *Plats för trygghet - Inspiration för stadsutveckling*. Sid. 9.

³⁰ Ibid. Sid. 9.

³¹ Ibid. Sid. 12.

Det kan bero på t.ex. platsens;

*”Karakter, ljus, mörker, siktlinjer, och hur ödslig platsen upplevs”.*³²

Enligt BRÅs trygghetsundersökning 2009 har var sjätte tillfrågad person uppgett att de inte känner sig trygga när de rör sig ute under kvällarna och i de områden de bor i. Tydligast i undersökning var att kvinnor känner sig fyra gånger så otrygga som män, 6 % mot 26 %.³³ Boverket pekar därför på att kvinnor i mycket högre grad än män berörs, vilket får konsekvenser för den upplevda tryggheten i det offentliga rummet. Genus är alltså en viktig del i trygghetsarbeten. Genus samverkar också med flera andra faktorer som är viktiga för trygghetsarbetet som t.ex. etnicitet, ekonomi, ålder, funktionsförmåga, boendeort och utbildning.³⁴

Stadens offentliga rum tolkas av de individer som rör sig i staden. Hur platser och rum tolkas och uppfattas påverkar och har betydelse för hur tryggheten upplevs. Välskötta miljöer upplevs oftast tryggare än *”sådana med mycket skadegörelse, dålig städning och skötsel”*.³⁵

Vidare så upplevs platser mer trivsamma och trygga om de är utformade så att de bjuder in till vistelse. Om verksamheterna i området har fönster utåt mot gaturummen och de är publikt öppna, t.ex. som restauranger, kaféer och bibliotek, skapas de en mycket högre trygghetskänsla än om verksamheterna är slutna. Om kommersiella verksamheter finns i området är det ett tecken på att områden bjuder in till vistelse.

Exempel på verksamheter som kan upplevas slutna är företag, t.ex. kontorslokaler, för att de ofta skapar mycket slutna miljöer som föga bidrar till den upplevda tryggheten i området. *”Storskaliga och slutna miljöer som är väggar i gaturum kan kännas otrygga”*. Det är därför viktigt att offentliga miljöer och rum finns i centrala lägen och att dessa är öppna utåt.³⁶

I Sanstigs survey-undersökning ställs frågan; Vad gör att en plats eller område i staden känns tryggt? Bland de tillfrågade förknippade 56 % tryggheten i ett område eller på en plats med att det föreligger en god social miljö. En god social miljö kan beskrivas som:

*”Att det är befolkat eller mycket folk i rörelse, bebott, finns sociala aktiviteter, lugnt, finns ljud men också att man känner sina grannar, är bekant med området och känner sig hemma, vetskapen om att ingen vill en illa, att det finns folk som ställer upp eller griper in om det skulle behövas”.*³⁷

---

³² Boverket. (2010). *Plats för trygghet - Inspiration för stadsutveckling*. Sid. 12.

³³ Ibid. Sid. 13.

³⁴ Ibid. Sid. 12-13.

³⁵ S2020/Sondén, Cruse, Gerd. Olsson, Sören. *Trygghet och öppenhet*.

³⁶ S2020/Sondén, Cruse, Gerd. Olsson, Sören. *Trygghet och öppenhet*.

³⁷ Sanstig, Gabriella, *Otrygghetens landskap*. Sid. 162.

2.1.2 Ljus och mörker

Stadens offentliga rum används efter mörkrets inbrott för arbete och andra aktiviteter. Elektrisk ljus möjliggör att stadens offentliga rum ska upplevas trygga att röra sig i under dygnets mörka timmar för boende och besökare. Möjligheten att kunna urskilja omgivning är en stor del i hur en plats trygghet upplevs.³⁸ De flesta människorna känner sig otrygga under just kvällen och natten.³⁹

Det finns rekommendationer från Boverket för att med ljus öka den upplevda tryggheten på vissa plaster i staden. Ljuset ska inte blända trafikanter, inte heller vara för starkt och inte för svagt. t.ex. är gångstigar ofta upplysta medan omgivningen är mer eller mindre mörk. Vägen blir då bra upplyst men den gåendes mörkseende försämras vilket gör att omgivningen upplevs mörkare än vad den egentligen är.⁴⁰

Boverket har tagit fram riktlinjer för hur det går att arbeta med trygghetsskapande ljussättning i urbana områden. Enligt Boverket ska ljuskällorna finnas på rätta platser, vara välvårdade och signalera vad platsens funktion är. Likväl som ljuset ska öka möjligheterna att se ”*nödvändiga detaljer och andra människors ansikten*”.⁴¹

Butiksinnehavare och fastighetsägare har en stor roll i ett områdes samlade ljusbild. Ljus från deras verksamheter interagerar inte alltid med den kommunala ljusplaneringen i områdets offentliga miljö.⁴²

2.1.3 Vilka åtgärder används för att förbättra tryggheten?

Det finns faktorer som gör en resa mer trygg och säker för trafikanter i staden oberoende vilket transportsätt som används. Underhåll och skötsel av omgivningen är en sådan faktor som har en betydande roll för hur tryggheten uppfattas.

*”Ur ett trygghetsperspektiv spelar det stor roll om gångstigen har fungerande belysning, om tunneln är fri från klotter, om hållplatsens glasrutor är hela och om bussens säten är hela och rena.”*⁴³

Sedan finns det strategier som används i vardagen för att undvika vissa platser, områden eller vägar som upplevs otrygga. Tiden spelar stor roll till bruket av dessa strategier.

*”När man förflyttar sig är avgörande för var, hur och med hjälp av vad, man förflyttar sig”.*⁴⁴

---

³⁸ Boverket. (2010) *Plats för trygghet - Inspiration för stadsutveckling*. Sid. 77.

³⁹ Sanstig, Gabriella, *Otrygghetens landskap*. Sid. 156-157.

⁴⁰ Boverket. (2010). *Plats för trygghet - Inspiration för stadsutveckling*. Sid. 70-73.

⁴¹ Ibid. Sid. 70-73.

⁴² Ibid. Sid. 77.

⁴³ Boverket. *Plats för trygghet - Inspiration för stadsutveckling*. 2010. Sid. 63.

⁴⁴ A. Birgitta. *PM Trygghet i staden – och tätortsmiljöer ur ett jämställdhetsperspektiv*. Sid. 5.

Det finns olika sätt att hantera förflyttning i mörka delar av staden. Att använda sig av strategier har för många blivit en självklar del i vardagen, utan eftertanke används strategierna på vissa platser, vid vissa tidpunkter på dagen och i vissa situationer. Enligt Boverket används två strategier mer frekvent än andra, att utrusta sig och undvika platser.

Att en individ utrustar sig innebär att denna förser sig med olika ting för att skydda sig. Det kan t.ex. vara pepparspray, överfallslarm, kniv och så vidare. Ofta är det kvinnor som använder sig av denna strategi.

Strategin att undvika platser innebär att individer känner sig tryggare genom att välja en alternativ väg än den vanliga. Det kan t.ex. bero på att personen inte vill synas av andra. Strategin används likt den första oftare av kvinnor än av män.⁴⁵

Vid planering av offentliga trygga miljöer är det ett grundläggande krav att människor ska ha ”överblick och kunna orientera sig”.⁴⁶ Det är viktigt att ljuset är av sådan karaktär att det går att se om människor finns och rör sig i området. Området eller platsens struktur ska också vara enkla att förstå, den ska alltså vara orienterbar.⁴⁷

Det finns en skillnad mellan stadsrum med öppen och sluten karaktär. Ett rum med öppen karaktär kan t.ex. vara parker, alléer, eller rekreationsområden. Stadsrum med öppen karaktär innebär alltså att den fysiska strukturen i rummet ökar möjligheten för individer att överblicka området vilket gör det enklare att orientera i rummet.

Ett rum med sluten karaktär kan t.ex. vara ett parkeringshus, en bro men också en pub eller ett café. Rum med sluten karaktär har alltså ofta mer begränsade fysiska strukturer som minskar möjligheten att överblicka och orientera sig i rummet.⁴⁸

Den starkaste indikatorn på lägre grad av upplevd trygghet oavsett om det är ett slutet eller öppet stadsrum är att platsen är befolkad eller inte. Därför är det viktigt att skapa inbjudande och tillgängliga miljöer. Om avsikten är att skapa trygga stadsmiljöer är en förutsättning att folk finns och rör sig i området. En annan förutsättning, om det finns folk, är att utforma en miljö som karakteriseras och förknippas med social kontroll.⁴⁹

Det finns många åtgärder som främjar den upplevda tryggheten hos människor i stadsdelar och bostadsområden. Ljussättningen är en oerhört viktig del vilket tagits upp i föregående del *Ljus och mörker*. Att arbeta med det gröna inslaget i området påverkar också det övergripande trygghetsintrycket av området. Ett exempel kan vara att ”*beskära träd och buskar så att sikten förbättras och ytor öppnas upp*”.⁵⁰

---

⁴⁵ A. Birgitta. *PM Trygghet i staden – och tätortsmiljöer ur ett jämställdhetsperspektiv*. Sid. 5-6.

⁴⁶ S2020/Sondén, Cruse, Gerd. Olsson, Sören. *Trygghet och öppenhet*.

⁴⁷ S2020/Sondén, Cruse, Gerd. Olsson, Sören. *Trygghet och öppenhet*.

⁴⁸ Sanstig, Gabriella, *Otrygghetens landskap*. Sid. 163.

⁴⁹ Ibid. Sid. 168.

⁵⁰ Andersson, Kerstin. (2009). *Alla har rätt att känna sig trygga – dokumentation från seminarieriet*. Sid. 29.

2.2 Social kontroll:

Den upplevda tryggheten i ”*staden är intimt förknippad med människorna i staden*”. G, Sondén och S, Olsson menar, att det är människorna som skapar tryggheten i stadens offentliga miljöer. Därför söker individer sig gärna till de miljöer där andra människor finns.

Den upplevda tryggheten är högre om det rör sig människor som personen i fråga är bekant med, t.ex. att de bor i ens närområde. Tryggheten kan också upplevas högre om det finns en blandning av människor, t.ex. unga, gamla, främmande och bekanta. En blandning av dessa olika grupper påträffas oftast i stadens centrala delar.⁵¹

Det finns även funktioner t.ex. öppna torg och sittplatser, i staden som underlättar och ökar möjligheten för att möten ska ske och för att människor ska besöka stadens rum. Det handlar om både offentliga rum i staden och halvprivata zoner kring bostadsområden.

Sanstig anser att det finns en relation mellan den sociala kontrollen i stadens offentliga rum och den upplevda otryggheten. Hon menar att: ”*Ju lägre grad av social kontroll, desto högre grad av upplevd otrygghet*”.⁵² För att studera om detta överensstämmer med min fallstudies resultat behövs en bredare diskussion av begreppen social kontroll.

Vanligen beskrivs social kontroll som samhällliga och politiska processer som korrigerar en socialgrupps eller individers beteende. På det viset skapas i varje samhälle en överensstämmelse och en allmän efterlevnad av de normer som är rådande.⁵³

Ofta brukar social kontroll delas upp i två delar, formell och informell social kontroll.

- *Formell social kontroll* utövas av staten eller organisationer som använder lagen för att genomföra sanktioner t.ex. böter eller fängelse för de som bryter mot reglerna. I demokratiska samhällen sker lagsstiftningen genom förtroendevalda representanter och därmed finns ett större mått av stöd från befolkningen. Den formella kontrollen kan t.ex. utövas genom poliser som patrullerar i staden eller genom videoövervakning av platser.⁵⁴

Människor som arbetar i t.ex. kommersiella publika verksamheter utgör också en formell social kontroll till området. Dessa kan ingripa om allmänna regler bryts, men de arbetar inte för att upprätthålla dessa regler som poliser och väktare.⁵⁵

---

⁵¹ S2020/Sondén, Cruse, Gerd. Olsson, Sören. *Trygghet och öppenhet*.

⁵² Sanstig, Gabriella, (2010) *Otrygghetens landskap*. Sid. 170.

⁵³ Academic Room. Social Control.

⁵⁴ Academic Room. Social Control

⁵⁵ S2020/Sondén, Cruse, Gerd. Olsson, Sören. *Trygghet och öppenhet*.

- *Informell social kontroll* handlar om kontroll över en given grupp genom normstyrning, kontrollen upprätthålls då av de uppbyggda normerna. Samhället intrigerar dessa sedvänjor och normer vanligen i sin kultur och förlitar sig på en socialisering av invånarna så de upprätthålls. Att begå brott mot normerna innebär informella sanktioner, vilket kan innebära; hån, de får kritik eller folk uttrycker missnöje mot denna eller dessa. Informell kontroll kan uttryckas i att människor känner sig skyddade av personer i sin omgivning, för att om något händer vet denna att någon kommer finnas där och hjälpa.⁵⁶

Det innebär att där det finns människor finns det till viss del också en gemenskap, vilket är en del av den sociala informella tryggheten. Då de finns fara för att någon skulle förstöra eller hota den informella sociala kontrollen finns möjligheten att någon ingriper. Som nämnt finns det ofta en känsla av tillit i informell social kontroll. *"I många miljöer finns också en tydlig ansvarighet hos dem som finns där"*. Det ansvaret baseras på att platsen upplevs som ens egen eller de boendes egen miljö. Om någon bryter mot de gemensamma normerna reagerar och ingriper oftast människor.⁵⁷

---

⁵⁶ Academic Room. Social Control

⁵⁷ S2020/Sondén, Cruse, Gerd. Olsson, Sören. *Trygghet och öppenhet*.

2.3 Genus

Kvinnor och män undviker oftast miljöer som de uppfattar som farliga och otrygga men den stora skillnaden är att kvinnor gör detta i större utsträckning än män. För kvinnor kan det t.ex. räcka med att de möter en ensam och okänd man på en annars folktom gata i staden för att hon ska känna oro. Om en man sätts i samma situation är det dock inte särskilt vanligt att han upplever samma otrygghet. Kvinnor och män känner sig emellertid inte alls otrygga om de möter en okänd kvinna på en folktom gata. Både kvinnor och män är oroliga för att bli råande eller misshandlade i stadens offentliga miljöer. Kvinnor skillnad från män är oroliga för att bli utsatta för sexuellt våld.⁵⁸

Det finns även en skillnad mellan ålder och genus, unga män vistas exempelvis mycket oftare än kvinnor i det offentliga rummet och riskerar därför att bli utsatta för bland annat misshandel och rån oftare. Äldre kvinnor tenderar däremot att på grund av rädsla, men även på grund av hög ålder, undvika att gå ut, i synnerhet på kvällarna, varpå antalet potentiella överfallstillfällen riktade mot dem minskas.⁵⁹

Gemensamt för de stadsrum som kvinnor i högsta grad anser otrygga är platser som karaktäriseras som öde. I de miljöer där kvinnor känner sig trygga är sannolikheten mycket stor att även andra grupper känner sig trygga.⁶⁰

Kerstin Anderssonsforskning⁶¹ slår fast vikten av att lyfta fram kvinnor och mäns olika förutsättningar i staden offentliga miljöer. Detta för att gällande stadsplanering ska värna om alla men framförallt för att kvinnor och män har olika rörelsemönster.

Kvinnors rörelserum är t.ex. mer begränsad än mäns. De använder sig av andra riskstrategier i stadens miljöer. Med riskstrategier menas här att ens planerade resväg genom stadens offentliga miljöer planeras om till en annan, oftast en längre. Att den förändras kan t.ex. bero på en förhöjd oroande eller hotande känsla av att passera en viss plats.

---

⁵⁸ Andersson, Kerstin. (2009). *Alla har rätt att känna sig trygga – dokumentation från seminarieriet*. Sid. 11.

⁵⁹ Ibid. Sid. 12

⁶⁰ Sanstig, Gabriella, (2010). *Otrygghetens landskap*. Sid. 166 och 168.

⁶¹ Andersson, Kerstin. (2009). *Alla har rätt att känna sig trygga – dokumentation från seminarieriet*. Sid. 13.

Ofta rör det sig just om att kvinnor undviker vissa platser i staden viss tid på dygnet, liksom att de undviker att förflytta sig ensamma mellan olika platser. Tillgängligheten i stadens offentliga miljöer måste därför förbättras för att alla ska känna sig trygga, både män och kvinnor.⁶²

Genom att förstå och lyfta de olika strategier som används när människor rör sig i offentliga rum går det att få fram mönster vilka sedan kan arbetas utifrån. Tillgängligheten i staden påverkas av varje människans enskilda beslut, vilket kan vara allt ifrån att undvika vissa platser, endast välja säkra vägar, röra sig snabbt på vissa platser osv. Om vissa platser undviks i staden och människor endast väljer vägar som kanske är bra upplysta innebär detta att vad som är möjligt att nå inom en viss tidsram i staden minskar.⁶³ Ett exempel från Boverkets publikation om trygghet är:

*”När jag ska hem tar jag ibland långa omvägar för att hålla mig på upplysta vägar där det är folk i rörelse. Då känner jag mig trygg.”*⁶⁴

Enligt rapporten *Plats för trygghet* är många av stadens offentliga rum inte tillgängliga för kvinnor och framförallt gäller det nattetid. Orsaken till den upplevda tryggheten går därför inte bara att finna i den fysiska miljön utan i ojämna förhållanden mellan kvinnor och män i samhället. Enligt Boverket är det dock svårt att planera bort ett sådant bakomliggande problem – lättare däremot är att skapa trygga miljöer och under hela planprocessen integrera jämställdhetsperspektivet.⁶⁵

---

⁶² Andersson, Kerstin. (2009). *Alla har rätt att känna sig trygga – dokumentation från seminarieserien*. Sid. 13.

⁶³ Boverket. (2010). *Plats för trygghet - Inspiration för stadsutveckling*. Sid. 15.

⁶⁴ Ibid. Sid. 15.

⁶⁵ Ibid. Sid. 15.

2.4 Tillgänglighet

Tillgänglighet i en stad handlar framförallt om hur och varför vi rör oss i och igenom stadens olika miljöer och hur vi kan förbättra kommunikationen mellan olika platser. Det finns hinder och problem som begränsar vår tillgänglighet vilket indirekt begränsar vår förmåga att röra oss i staden. Ett exempel kan vara fysiska barriärer, vid en otrygg situation kan dessa markant minska ens möjlighet att ta sig från platsen.⁶⁶

Staden är mer än bara en plats för handel och arbete, det är även en plats för möten mellan människor och en plats för människor att vistas i. Men på grund av att bilismen haft sådan dominans i stadsplaneringen kommer det behövas stora insatser för att öppna upp gaturummen och göra staden mer tillgängliga för andra trafikanter som cyklister och gångtrafikanter, speciellt i stadens centrala områden. När gator t.ex. anpassas till gångtrafikanter leder det oftast till att gång- och cykelflödena ökar. En ökad rörelse ökar med stor sannolikhet trygghetsupplevelsen i offentliga miljöer men endast till en viss nivå. Om det uppstår trängsel på grund av för mycket rörelse i rummet upplevs det sänka tryggheten.⁶⁷

Det är även viktigt att aktivt arbeta med att begränsa stadens alla hårda, fysiska barriärer till det absolut nödvändigaste. Exempel på fysiska barriärer kan vara trafikerade vägar, vattendrag, huskomplex m.m. Om sådana barriärer lyckas överbyggas kommer staden bli lättare att navigera inom och stadsmiljön upplevs då mer öppen och tillgänglig för alla.⁶⁸ För det är just rörelsen och den mänskliga närvaron i stadsdelar som är viktiga om området ska uppfattas som tryggt och säkert.

Kerstin Andersson hänvisar i sin seminarierie 2009 ”*Alla har rätt att känna sig trygga*” till Örnevall som menar att om det ska planeras för levande stadsdelar där uterum finns och är tillgängliga och där trafikstråk används dygnet runt skapas det en känsla av trygghet. För att uppnå detta krävs mångfald i stadsdelen, både olika trafiksätt som genomsyrar de olika gaturummen men också olika sorters serviceutbud, arbetsplatser, bostäder etc. Allt detta för att få boende och besökare att förflytta sig inom området vilket för med sig en naturlig övervakning och ökad trygghet i området.⁶⁹

---

⁶⁶ Boverket. (2010). *Plats för trygghet - Inspiration för stadsutveckling* Sid. 18 -19.

⁶⁷ Ibid. Sid. 56-57.

⁶⁸ Malmö Stadsbyggnadskontor, Maj 2006. *Trygg stadsmiljö, tankegångar - riktlinjer – arbetsmetod*. Sid.3.

⁶⁹ Andersson, Kerstin. (2009). *Alla har rätt att känna sig trygga – dokumentation från seminarierien*. Sid.27-28

Att det finns människor i omgivningen skapar en social informell kontroll vilket som sagt ökar förutsättningarna för att området eller platsen ska upplevas trygg. Förutsättningarna för att platsen ska upplevas trygg ökar ännu mer om det är av vikt att någon utövar ett slags social kontroll med ett engagemang.⁷⁰

I de gaturum där det koncentrerar flera trafikslag, alltså där det förlägger både cykel- och gångtrafik samt bilburen trafik på samma markplan ökar närvaron av människor vilket enligt Örnevall leder till ett tryggare offentligt rum. Mycket på grund av att området karaktäriserats av en större informell social kontroll då fler människor finns i rummet.⁷¹

Ofta är det cyklister och gångtrafikanter som utsätts för trafikfara och som känner sig mindre trygga när det rör sig i staden. Risker och oron att utsättas för våld eller hot om våld begränsar cyklister men framförallt gåendes möjligheter att använda staden fullt ut. Cyklister har fördelen med att om det uppkommer en hotfull eller otrygg situation kan dessa fort fly från platsen. Den gående har däremot en mer begränsad möjlighet att fly. Framför allt om personen därtill i fråga har en funktionsnedsättning. För att snabbt kunna manövrera krävs det att det offentliga rummet är öppet och erbjuder flera möjligheter att ta sig in och ut i området. Samt att dessa vägar är tillgängliga för alla trafikanter.⁷²

---

⁷⁰ Sanstig, Gabriella, (2010) *Otrygghetens landskap*. Sid. 165.

⁷¹ Andersson, Kerstin. (2009). *Alla har rätt att känna sig trygga – dokumentation från seminarieriet*. Sid.27-28.

⁷² Boverket. (2010). *Plats för trygghet - Inspiration för stadsutveckling*. Sid. 60-61.

3 En fallstudie av Avenyområdet

I denna del ges först en introduktion till det valda studieområdet, Avenyområdet, vad området idag används till och hur det fysiskt är utformat. Begreppen från den teoretiska delen används bland annat för att studera upplevd trygghet i urbana offentliga rum, med särskild fokus på Avenyområdet i Göteborg. I denna del intrigeras även min analys. Enkätssammanställning och de två trygghetsvandringarna följs upp vardera av en analytisk del där materialet analyseras gentemot det teoretiska avsnittet.

Den empiriska undersökningen består av sekundärmaterial i form av tre dokument. Två trygghetsvandringar, med nio år emellan, kommer att redovisas och sammanfattas. Avsikten är att skapa en förståelse om hur den upplevda tryggheten förändrats bland boende och verksamma i området. De tre huvudsaliga dokumenten är:

- En enkätssammanställning från stadsdelsnämnden där de boende i Avenyområdet har svarat på frågor kring trygghet och boendemiljö inom området. Enkäten sammanställdes och utfördes år 2012.
- En trygghetsvandring utförd år 2004 av Göteborgs Stadsdelsförvaltning Centrum och Tryggare Mänskligare Göteborg.⁷³
- En trygghetsvandring utförd år 2013 av Göteborgs Stadsdelsförvaltning Centrum.

---

⁷³ Tryggare Mänskligare Göteborg var en Göteborgs trygghetsfrämjande och brottsförebyggande råd men en kansli grupp knuten till sig och bedrevs under åren 2001 till 2011.

3.1 Avenyområdet

Avenyn är 860 meter lång och sträcker sig från Kungsbron till Götaplatsen, alltså genom Avenyområdet. Paradgatan är framförallt lämpad för gångtrafik då trottoarerna är tio meter breda.⁷⁴

Kungsportsavenyn är Sveriges enda paradgata och är därför unik i sitt slag.⁷⁵ Avenyområdet är också en mycket central plats i regionen för shopping och nöjesaktiviteter. Det bor även ett par tusen invånare i området.⁷⁶

Avenyn som löper genom Avenyområdets centrala del och är en gata där många trafikanter rör sig dagligen. Längst Avenyn finns både restauranger, affärer, krogar och kulturutbud. I och med att området har verksamheter som är öppna både natt och dag befolkas oftast stora delar av området dygnet runt. Däremot framkommer det i trygghetsvandringen 2004 att koncentrationen av människor runt de områden där nattöppna verksamheter är etablerade var större, t.ex. områden där krogar och kiosker finns.

Till Avenyn kommer både göteborgare och människor utanför Göteborg för att samlas och umgås, men det är också ofta en central plats för turister att besöka. Avenyn används av flera olika grupper av människor och för väldigt olika anledningar. Längs Avenyn hålls evenemang, demonstrationer och manifestationer.⁷⁷

Avenyområdet och särskilt Avenyn har mycket goda förutsättningar för en hög upplevd trygghet. Mycket på grund av de stora flödena av människor som rör sig genom området och att dessa rörelser främst sker av gång- och cykeltrafikanter. Samtidigt är spårvagn, buss och biltrafik förlagda längs Avenyn.

Det framgår dock i Stadslivsenkäten att det finns platser inom Avenyområdet där tryggheten upplevs vara låg. Överblickbarheten i t.ex. parkområdena som ligger i angränsning till de bilvägarna är sämre. Bitvis längs Avenyn och runt om i Avenyområdet finns det områden där inga nattöppna butiker är etablerade vilket för med sig en ökad otrygghet på grund av flera faktorer. t.ex. färre folk i rörelse och en lägre formell social kontroll.

---

⁷⁴Föreningen Avenyn.(2010). *Historia*.

⁷⁵ Parkkila, Sebastian. (2013-02-13). *Avenyn väljer Cordovan*

⁷⁶ Stadsdelsförvaltningen Centrum, *Trygghet och boendemiljö i Avenyområdet – Enkätmanställning*. Sid. 4.

⁷⁷ *TRYGGHETSVANDRING PÅ KUNGSPORTSAVENYN INKLUSIVE HEDENS P-PLATS DEN 21 APRIL 2004*. Sid. 1.

Avenyområdet är ur ett trygghetsperspektiv problematiskt för att en stor del av Göteborgs uteliv sker inom området. Utelivet för med sig flera problem, t.ex. fylleri, urinering osv.⁷⁸

Avenyområdet är välbesökt, över 8 miljoner besökte området under år 2012. Och det är framförallt under lördagar och fredagar som besöksantalet är störst. Månadssnittet för antal besökande var 720 000. Lördagar var den mest besökta veckodagen och hade sammanlagt över 1,6 miljoner besökande under året. Med en sådan kvantitet av människor måste tillgängligheten och tryggheten i rummet vara god enligt Avenyföreningen.⁷⁹

Det finns en del uppenbara brister längs Avenyn. Trafiken på gatan är funktionellt uppdelad men ändå har gående svårt att korsa gatan och det finns platser där olycksrisken är hög. Det finns otillräckligt med offentliga sittplatser på Avenyn och överlag i området. Det finns stora kontraster mellan sidogatorna och Avenyn, dessa sidogator är oftast mer slutna till sin karaktär och det finns färre kommersiella verksamheter.⁸⁰

3.2 Trygghet och boendemiljö, enkätsammanställning

Under året 2012 togs en enkätundersökning fram som underlag för stadsdelsnämndens arbete med trygghet inom Avenyområdet. Enkäten syftar till att ta reda på vad de boende inom Avenyområdet anser om tryggheten och trivseln och då framför allt under kvällar och nattetid på helgerna. Antalet hushåll som fick enkäten var 1 493 och det var 646 svarade på den, vilket ger en svarsfrekvens på 43 %. Könsfördelning på respondenterna var 50,5 % kvinnor och 48,8 % män. Det var däremot framförallt äldre personer som svarade på enkäten, 37 % av respondenterna var över 65 år.⁸¹

Den övergripande frågan handlar om hur de boende tycker om att bo i Avenyområdet. Det fanns sju olika svarsmöjligheterna vilka var att; påståendet; stämmer, stämmer ganska bra, stämmer till viss del, stämmer ganska dåligt, stämmer inte, vet ej och ej svar.

---

⁷⁸ Göteborgs Stad. *Stadslivet i centrala Göteborg – Upplevelsen, användningen och förutsättningarna – ett planeringsunderlag*. Sid. 78.

⁷⁹ Avenyföreningen. *Besöksstatistik Avenyn 2012*. Sid. 2, 5.

⁸⁰ Göteborgs Stad. *Stadslivet i centrala Göteborg – Upplevelsen, användningen och förutsättningarna – ett planeringsunderlag*. Sid. 78.

⁸¹ Stadsdelsförvaltningen Centrum, *Trygghet och boendemiljö i Avenyområdet – Enkätsammanställning*. Sid. 4-5.

Vid påståendet om att: ” *Det är positivt med mycket människor som rör sig*” svarade 51 % att det stämmer, 31 % att det stämmer ganska bra och 13 % att det stämmer till viss del. Vid påståendet om att: ” *Området känns tryggt och säkert*” svarade endast 16 % att det stämmer, 35 % svarade stämmer ganska bra och 31 % svarade stämmer till viss del.⁸²

Enkäten tog upp ett antal frågor kring våld och hur de boende upplever trygghet i och omkring Avenyn. Enligt enkäten har nästan var femte person, 19 %, blivit utsatt för våld eller hot i Avenyområdet. Hälften, ca 48 %, av de svarande har sett andra utsättas för våld eller hot i Avenyområdet.

Mellan könen finns det en viss skillnad, männen blir enligt enkäten något mer utsatta för hot eller våld än kvinnor. Det var 21 % av männen som svarade att de blivit utsatta för hot eller våld mot 16 % av kvinnorna. Det är över hälften av de svarande, 56 %, som ibland känner sig otrygga på kvällar och helger.⁸³

De personer som själva blivit utsatta eller sett andra bli utsatta för våld eller hot känner sig också mer otrygga än andra. Vid fråga om det fanns platser som ibland upplevs otrygga inom området gick det att urskilja en skillnad mellan kvinnor och män. Av de svarande ansåg 64 % av kvinnorna att de ibland känner sig otrygga mot männens 49 %.⁸⁴

Som det framgår på figur 2 anser de boende att den norra delen, området kring A, B, C och D, upplevs som otryggare än södra. Den upplevda otryggheten är framför allt störst vid område D, kring Vasagatan, och vid område A, området nedanför som gränsar till Allén, Avenyn och Vasagatan.⁸⁵

Nattlivet och de ständiga gångflödena som rör sig inom Avenyområdet ger inte bara ökad informell social trygghet. Det för även med sig en del andra problem.

I enkäten fick de boende svara på vilka problem de ansåg vara värst. *Nedskräpning* och *urinering* var enligt enkäten de värsta. Det var 58 % av respondenterna som ansåg urinering vara ett stort problem och 50 % ansåg nedskräpning vara ett stort problem.

Figur 2: Andel i procent som upplever ett område otryggt i Avenyområdet.

Källa: Stadsdelsförvaltningen Centrum, *Trygghet och boendemiljö i Avenyområdet – Enkätssammanställning*. Göteborg stad Centrum Sid. 8.

⁸² Stadsdelsförvaltningen Centrum, *Trygghet och boendemiljö i Avenyområdet – Enkätssammanställning*. Sid. 6.

⁸³ Ibid. Sid. 7.

⁸⁴ Ibid. Sid. 8.

⁸⁵ Ibid. Sid. 8.

Därefter ansåg Avenyområdets boende att *Berusade eller drogpåverkade personer utomhus*(39 %), *Tiggare*(36 %), och *Dålig belysning*(29 %), vara stora problem. Många av problemen enkäten lyfte fram är sammankopplade med varandra. För nedskräpning är t.ex. lika mycket ett resultat av nattlivet som det är ett problem i sig.⁸⁶

De boende fick också i enkäten ge förslag på åtgärder och insatser som skulle öka tryggheten i området. Bättre städning i området var en återkommande önskan för att handskas med urineringen och nedskräpningen. Även mer begränsade öppettider för krogar föreslogs. Det antogs minska förekomsten av det höga bullret, folket och fyllan inom Avenyområdet.

En särskild återkommande åtgärd för flera av problemen inom området är att öka närvaron av ”*poliser, väktare och nattpatrullering*”. Enligt enkäten vill de boende även öka kameraövervakningen i området. De boende anser att denna typ av formell social kontroll skulle minska flera företeelser som skapar otrygghet.⁸⁷ Som förklarats innan tyckte många av de svarande att urineringen var ett av de värsta problemen i området. Bakgator och mindre upplysta gator i området är särskilt utsatta för problem. De boende vill införa gratis offentliga toaletter och urinoarer, större krav på att krogarnas gäster använder krogarnas toaletter samt *bättre bötfullning av personer som urinerar offentligt*.

Nedskräpningen i området ansågs vara det näst största problemet enligt enkäten. Det finns en risk med att skräp ligger på marken. Respondenterna ansågs att det är en säkerhetsrisk för cyklister om glas hamnar på cykelbanor.⁸⁸

Det var även många klagomål på berusade och påverkade personer samt att många tiggare finns i området. Enligt enkäten ansåg det att det ofta är dessa grupper som är källan till andra problem som nedskräpning och urinerings. De boende upplevde främst att dessa grupper var ett problem kvällstid och under helger.

För att få ordning på problemen föreslogs begränsade öppettider för krogarna och bättre kontroll och omhändertagande av berusade personer. Det föreslogs också att det behövs ett mer varierande utbud av kommersiella verksamheter till Avenyområdet för att locka en äldre publik.⁸⁹ Då skulle nattlivets besökare inte ha sådan dominans och det kan tänkas att en äldre publik kan öka den informella sociala kontrollen.

---

⁸⁶ Stadsdelsförvaltningen Centrum, *Trygghet och boendemiljö i Avenyområdet – Enkätmanställning*. Sid. 9

⁸⁷ Ibid. Sid. 10

⁸⁸ Ibid. Sid. 10

⁸⁹ Ibid. Sid. 12

Av de boende var det 64 % som ansåg att Avenyområdet hade bristfällig belysning, varav 29 % ansåg att det var ett stort problem för området. Den dåliga belysningen gör att besökare och boende väljer andra vägar än den närmaste. De undviker framförallt parker och grönområden på kvällar. I Avenyområdet gäller detta främst Vasaparken och Avenyns bak- och sidogator. Boende uttryckte klagomål på att fasadbelysningen var dålig i området samt punktbelysning vid gångstigar.⁹⁰

Av respondenterna var det 51 % som ansåg att gäng ses som ett problem, då dessa skapar otrygghetskänslor. Det nämns både att det är gäng med berusade och ungdomsgäng som rör sig i området och framför allt på Avenyn. De förslag som togs upp för att öka tryggheten var att öka polisens närvaro, alltså den formella sociala kontrollen.

En kommentar som togs upp i sammanställningen är särskilt anmärkningsvärd eftersom mer än hälften av de svarande ansåg det positivt med mycket folk i rörelse. Kommentaren som togs upp var:

”Mycket gäng som drar omkring på Avenyn... Går jag ut på kvällen rör jag mig sällan på Avenyn, känner mig otrygg där.”⁹¹

Nästan hälften av de svarade, 41 %, ansåg att lastbilar och bilar var ett problem i området. Och 26 % ansåg att kollektivtrafiken var ett problem. Med problem menar de boende att: det försegar fortkörningar, det finns brist på boendeparkeringar vilket innebär att varuleveranser måste stå på tomgång på trottoarer. Kollektivtrafikutbud är försämrat och det skapas buller från alla trafikslag. De förslag som kom in var att; *”omvandla trafikerade stråk till gågator”*, hastighetskontroller och införa hårdare restriktioner för svarttaxiverksamheten med mera.⁹²

En femtedel av de tillfrågade har blivit utsatta för våld eller hot och närmare varannan har sett andra drabbas. Speciellt utsatta är yngre människor och i synnerhet män.

Enkäten visar att den upplevda otryggheten är störst bland yngre människor, kvinnor och de som blivit utsatta tidigare eller sett någon blivit utsatt tidigare. Fler än hälften av de tillfrågade känner sig ibland otrygga när de rör sig inom Avenyområdet under kvällar och helger.

---

⁹⁰ Stadsdelsförvaltningen Centrum, *Trygghet och boendemiljö i Avenyområdet – Enkät-sammanställning*. Sid. 12

⁹¹ Ibid. Sid. 14.

⁹² Ibid. Sid. 15.

Det finns ett antal återkommande förslag på åtgärder för att öka den upplevda tryggheten och boende miljön i området. De tillfrågade vill t.ex. ”öka den polisiära närvaron, minska trafiken, öka antalet papperskorgar och toaletter samt att förbättra belysningen på skymda stråk och bakgator”.⁹³

3.3 Analys av enkät

Hur ser kvinnor och män på otrygga offentliga miljöer i Göteborg och särskilt i Avenyområdet?

Kvinnor i Avenyområdet tenderar att känna sig mer otrygga än vad de egentligen enligt enkätens resultat behöver vara. Med männen är det tvärtom, de känner sig ofta trygga fast de blir utsatta i större utsträckning.

Både kvinnor och män ansåg att belysningen var bristfällig i stora delar av Avenyområdet, klagomålen riktades främst mot fasadbelysning och punktbelysning vid gångstigar. Boverket menar att om gångstigar upplyses fel kan den upplevda tryggheten försämrans på det viset att omgivningen upplevs mörkare än vad den egentligen är. Då Avenyn är väl upplyst kan det innebära att bakgatorna upplevs mörkare än vad de är. Därför är min tolkning att bättre belysning för sidogatorna är viktigt för att förmedla en förhöjd känsla av trygghet i hela Avenyområdet.

Vilken betydelse har den upplevda tryggheten för tillgängligheten i stadens offentliga miljöer?

BRÅs trygghetsundersökning 2009 visade att var sjätte person har uppgett att de inte känner sig trygga när de rör sig i områdena de bor i under kvällarna. Det resultatet stämmer bra överens med hur de boende i Avenyområdet svarade i enkäten. Här svarade 56 % att de ibland känner sig otrygga under kvällar och helger i närområdet. Vid frågan om området känns tryggt och säkert svarade 16 % att det stämmer och 35 % att det stämmer ganska bra.

Min tolkning är således att det finns platser i Avenyområdet som under vissa tider på dygnet och under vissa omständigheter upplevs mindre trygga. Det kan leda till att människor väljer andra vägar än dem de från början hade tänkt för att de inte vill korsa vissa områden. Det stämmer bra överens med vad den teoretiska litteraturen säger, för den upplevda tryggheten har en betydande roll för hur stadens offentliga rum befolkas.

---

⁹³ Stadsdelsförvaltningen Centrum, *Trygghet och boendemiljö i Avenyområdet – Enkätmanställning*. Sid. 16.

Hur ser den formella och informella social kontrollen ut inom Avenyområdet?

Formell social kontroll:

Det framkom i enkätanalysen att fler närvarande poliser skulle förhöja den upplevda tryggheten inom området. De tillfrågade i enkäten lyfte fram tre former av formell social kontroll, poliser, väktare samt nattpatrullering. De tillfrågade ville överlag även öka kameraövervakningen. Det finns alltså ett samtycke från de boende inom Avenyområdet att förhöja den formella tryggheten i området.

Informell social kontroll:

I enkätsamanställningen togs det upp av de tillfrågade att ungdomsgång som rörde sig i området och framför allt på Avenyn bidrog till en lägre upplevd trygghet i området. Även berusade och påverkade upplevdes bidra till en lägre trygghet. Men det var framförallt under kvällstid och helger som dessa grupper ansågs utgöra ett problem.

Det föreslogs även av de tillfrågade i enkäten att en äldre befolkning behövde lockas till området för att nattlivets besökare inte skulle ha sådan dominans. Vid påståendet om att det är positivt med mycket människor i rörelse svarade 51 % att det stämmer och 31 % att det stämmer ganska bra.

Min tolkning är att det inte är alla människors rörelse som är positivt för den upplevda tryggheten i Avenyområdet. Vissa grupper i samhället förhöjer inte känslan av trygghet i en miljö, utan snarare minskar den upplevda tryggheten. Det finns t.ex. en skillnad mellan att möta berusade ungdomar och ett äldre par. Därför, i enighet med Sanstig anser jag att den informella sociala kontrollen människor utgör i Avenyområdet både kan innebära en förhöjd och minskad upplevelse av trygghet.

Den södra delen av Avenyområdet upplevs som tryggare. Där finns Göteborgs Stadsteater, Lorensbergsteatern, Konserthuset, Biblioteket och Konstmuseomet. Alla dessa verksamheter lockar en äldre publik. Marknad för samma verksamheter finns kanske inte i Göteborg som ändå är relativt litet. Men liknande behövs i den norra delen av området. Likväl kan en omstrukturering av befintliga verksamheter, t.ex. caféer, krogar och restauranger, upplevas tryggare då speciellt krogarna inte får sådan dominans i den norra delen.

3.4 Trygghetsvandring 2004

Stadsdelsförvaltningen Centrum och Tryggare Mänskligare Göteborg anordnade en trygghetsvandring 21 april år 2004. Vandringen var det första och därför ett pilotprojekt i området. Medverkande under trygghetsvandringen var representanter från Polis, Universitetet, Göteborg stad, Föreningen Avenyn, Cityenheten, Pocket Mobil, Tryggare Mänskligare Göteborg. Även studenter från Chalmers och boende var närvarande.

Polis som var med under trygghetsvandringen uttalade sig om att anmälda våldsbrott minskat men också bytt karaktär. Fler kriminella gäng och skottlossningar samtidigt som mycket av brotten som sker är krogrelaterade. Flest brott sker mellan kl. 24:00 på natten kl. 05:00 på morgonen. Polisen antydde också att det var alldeles för få synliga poliser i området och att det främst handlade om bristande resurser och personalbrist. Mest brott sker vid korsningen mellan Allégatan och Vasagatan på grund av att många krogar framförallt ligger där, se figur 1. Däremot är brottsligheten betydligt lägre söder om Valand, alltså söder om Vasagatan.

De boende som var med under vandringen hade framförallt klagomål på korsningen mellan Allégatan och Vasagatan. Vidare fanns åsikter om en begräsning av biltrafik och då särskilt på Götaplatsen. Krogarnas öppettider diskuterades, om de ska vara öppna till 05:00 eller bara till 03:00, och hur mycket det skulle påverka det krogrelaterade brotten som sker.

Åsikter som antecknades under vandringen var:

- Det fanns åsikter om bältesspännarparken, dålig belysning och gräsmattan var inte bra skött.
- De togs upp att avstängningen av Vasagatan nattetid hade förstärkt den upplevda tryggheten i området.
- För många krogar i området.
- Det behöver lockas en mer mångsidig publik till Avenyområdet genom t.ex. fler caféer och ”fräckare butiker” till Avenyområdet.

Sören Olsson som skrivit om Avenyn och var med på vandringen menar att Avenyn är uppdelad i mindre gatuavsnitt. Från parkområdena i norr upp till korsningen där Vasagatan möter Avenyn finns många restauranger men från korsningen upp till Götaplatsen är det snarare rätt glest med restauranger. Han anser också att köerna till krogarna är det största problemet i området.⁹⁴

3.5 Trygghetsvandring 2013

Staddelsförvaltningen Centrum i Göteborg skickade år 2012 ut en enkät om trygghet och boendemiljö till boende inom Avenyområdet. *”Enkäten är ett led i stadens arbete att skapa en trygg och attraktiv stadskärna”*.⁹⁵

Enkäten tar upp trygghet och boendemiljö inom Avenyområdet, mer information om sammanställning finns på avsnitt 3.2. Kommentarer som framkom i enkäten ligger till grund för trygghetsvandringen 2013. Från enkäten framkom det många kommentarer om belysningen i området. Vandringen gjordes därför i mörker, mellan 19:00 till 21:30, och datumet för vandringen var den 25 mars 2013. Tjänstemän som var närvarande kom från Stadsdelsförvaltningen Centrum, Polisen, Social Resursförvaltningen, Avenyns företagarförenig, Higab, White och Trafikkontoret.⁹⁶

”De elva stoppen längs vägen är de platser eller gator som återkom flest gånger i enkätens kommentarer”.⁹⁷

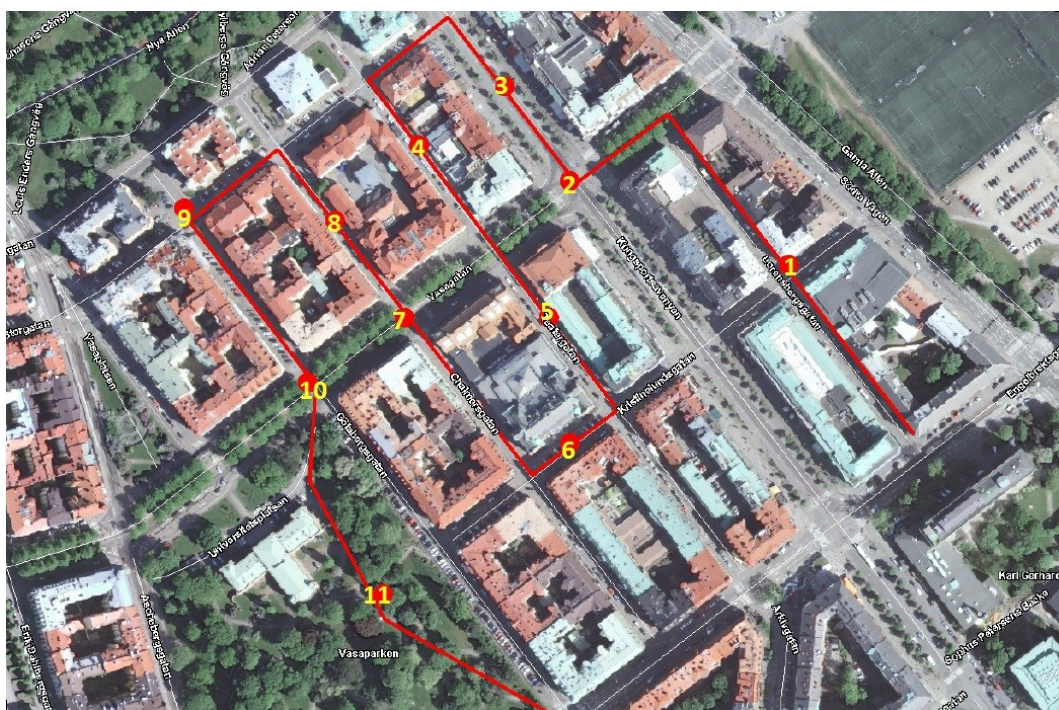
---

⁹⁴ TRYGGHETSVANDRING PÅ KUNGSPORTSAVENYN INKLUSIVE HEDENS P-PLATS DEN 21 APRIL 2004. Sid. 1-7.

⁹⁵ Stadsdelsförvaltningen Centrum. (2013-04-24) *Protokoll från trygghetsvandringen i Avenyområdet*. Sid. 1

⁹⁶ Ibid. Sid.1

⁹⁷ Ibid. Sid.1.

Figur 3: Karta över Avenyområdet med markerad vandringsrutt för trygghetsvandringen år 2013.
Källa: Stadsdelsförvaltningen Centrum, Göteborg Stad. *Trygghetsvandring 2013*

I enighet med sammanställningen av trygghetsvandringen tas varje markerad punkt upp i ordning. I och med kartan och punkterna går det att följa texten och samtidigt se på kartan vilka platser som diskuteras.

Punkt 1.

Vid Lorensbergsgatan uppmärksammades det att det var väldigt skräpigt och att belysningen var bristfällig. Vandringsdeltagarna upplevde gatan som obefolkad, mörk och otrygg. Det fanns få fönster och entréer riktade mot gatan vilket deltagarna ansåg försämrade möjligheten att bli sedda av omgivningen. Det togs även upp av deltagarna att det inte fanns parkering på gatan vilket förstärker avskildheten. Under helgerna fanns däremot vakter i anslutning till de barer i området som är öppna. Detta ansågs förstärka känslan av trygghet under de tiderna. Gästerna från krogarna skapar även mer rörelse i området.⁹⁸ Att många små bostadsföreningar fanns i området diskuterades - ett problem som togs upp var att föreningarna inte alltid vill/kan prioritera utomhusbelysning på fasaderna.⁹⁹

⁹⁸ Stadsdelsförvaltningen Centrum. (2013-04-24) *Protokoll från trygghetsvandringen i Avenyområdet* Sid.1

⁹⁹ Ibid. Sid. 2.

Punkt 2.

Vid Vasagatan diskuterades det att polisen ofta stör övrig trafik speciellt cykeltrafiken då polisens fordon är parkerade på gång- och cykelväg. Platsen har nyligen fått en ny ljusinstallation vilket observerades, deltagarna ansåg att ljuset gav en förhöjd trevnadskänsla. I och med att en ny taxistation planeras vid Heden kommer Vasagatan utgöra en viktig länk mellan Avenyn och Heden, därmed bör gatan upplevas säker både dag som natt.¹⁰⁰

Punkt 3.

Vid Kungsporsavenyn ansåg de medverkande att det fanns problem med berusning, buller och nedskräpning. Däremot förklarades det att Avenyn har börjat få ett ökat utbud av andra kvällverksamheter utöver nattklubbarna. Enligt deltagarna har befintliga krogar börjat rikta in sig mer mot restaurangbesökare. Det framkommer också att ett nytt café ska etableras på gatan.¹⁰¹

Punkt 4.

Vid den fjärde punkten, Teatergatan, i de nedre delarna av Avenyområdet upplevde deltagarna att det är väldigt dunkelt och mörkt. ”*Gatan är dock inte helt öde nattetid, utan här rör sig människor till och från utelivet på Avenyn och dess tvärgator*”.¹⁰²

Det förekommer även mycket biltrafiken på Teatergatan. Likt Lorensbergsgatan finns här få fönster och entréer riktade mot gaturummet. Deltagarna ansåg dock att klubbarnas gäster har en viss övervakning av gatan i och med att några balkonger och taktersser är riktade mot gatan. Det togs upp att gatan associeras med urinering i och med att många mörka platser fanns längs gatan.¹⁰³

Punkt 5.

Vid Teatergatan i de övre delarna av Avenyområdet uppmärksammades det dåliga omhändertagandet av den fysiska miljön - den trasiga asfalten och den röriga belysningen. Även denna del av Teatergatan utgör en bakgata till Avenyn och har få entréer. Likt den nedre delen av gatan väljer många att urinera här. Däremot är den övre delen av gatan bättre belyst enligt deltagarna.¹⁰⁴

Punkt 6.

Vid Kristinelundsgatan hade många i enkäten angett att belysningen var bristfällig. Det höll inte vandringsdeltagarna med om, utan de menade på att den linhängda belysningen och bostäderna med fönster riktade mot gatan förhöjde den upplevda tryggheten. I jämförelse med Avenyn kan gatan dock upplevas mörk

---

¹⁰⁰ Stadsdelsförvaltningen Centrum. (2013-04-24) *Protokoll från trygghetsvandringen i Avenyområdet* Sid. 3.

¹⁰¹ Ibid. Sid.4.

¹⁰² Ibid. Sid.5.

¹⁰³ Ibid. Sid.6.

¹⁰⁴ Ibid. Sid.6.

eftersom belysningen på Avenyn är såpass stark. Enligt deltagarna upplevdes gatan trygg nog för att röra sig på kvälls- och nattetid.¹⁰⁵

Punkt 7.

Chalmersgatan/Vasagatan är något uppdelad. På Chalmersgatans nedre sida finns bostäder med fönster och entréer. På den övre sidan har Röhsska och konstskolan sina lastpallar. Det skapas här enligt deltagarna två sidor, en som upplyses av bostädernas fönster och en som är väldigt mörk. Utmed Vasagatan har belysning riktats om för att belysa gång- och cykel istället för bil- spårväg.¹⁰⁶

Punkt 8.

Vid det åttonde stoppet gavs inga kommentarer.¹⁰⁷

Punkt 9.

Vid Storgatan framkom det att klagomålen av de boende i närområdet främst riktades mot urineringen och nedskräpningen. Deltagare från Polis och från Social Resursförvaltning förklarar att problemen antas bero på kroggäster. Gatan har enligt deltagarna också dålig belysning.¹⁰⁸

Punkt 10

Vid Götabergsgatan framkom det att hela området har dålig belysning vilket också hade framkommit i kommentarerna från enkäten.¹⁰⁹

Punkt 11.

Vid Vasaparken framkom det av kommentarerna från enkäten att parken hade bristfällig belysning. Att belysningen är dålig intygas också av vandringsdeltagarna. Deltagarna antyder på att ljuskällorna är problemet då dessa belyser dåligt och mycket ljus försvinner. Vid vissa platser har gatubelysningen kompletterats vilket enligt deltagarna förhöjt den upplevda tryggheten. Det diskuteras att parken varit och till viss del fortfarande är en samlingsplats för berusade och gäng.¹¹⁰

Sammantaget är urineringen ett problem i Avenyområdet och verksamheterna i området är tvungna att spola av portar och entréer efter varje helg. Gällande nedskräpningen ansvarar snabbmatställen och restaurangerna för städningen utanför sina fasader. Däremot städas Avenyområdet extra mycket av Park och Naturförvaltningen.¹¹¹

---

¹⁰⁵ Stadsdelsförvaltningen Centrum. (2013-04-24) *Protokoll från trygghetsvandringen i Avenyområdet*. Sid.6.

¹⁰⁶ Ibid. Sid.6.

¹⁰⁷ Ibid. Sid.7.

¹⁰⁸ Ibid. Sid. 8.

¹⁰⁹ Ibid. Sid.8

¹¹⁰ Ibid. Sid. 8.

¹¹¹ Ibid. Sid. 9.

3.6 Analys av trygghetsvandringar

Hur ser kvinnor och män på otrygga offentliga miljöer i Göteborg och särskilt i Avenyområdet?

Avenyområdet besöks av miljoner människor varje år och flera tusen varje dag. Vanligen upplevs en miljö tryggare om det finns fler människor i rörelse. Fast det är endast till en viss del, för om det skapas trängsel i rummet minskas oftast den upplevda tryggheten.

I BRÅs trygghetsundersökning år 2009 har var sjätte person uppgett att de inte känner sig trygga när de rör sig i de områdena de bor i under kvällar. I undersökningen styrks det att kvinnor upplever en högre grad av otrygghet, fyra gånger fler kvinnor än män känner sig otrygga när de rör sig i områdena de bor i. Boverket menar därför att kvinnor berörs och får större konsekvenser av hur tryggheten upplevs i de offentliga rummen.

I de miljöer där kvinnor känner sig trygga är sannolikheten mycket stor att även andra grupper känner sig trygga. Gemensamt för de stadsrum som kvinnor i högsta grad anser otrygga är platser som karaktäriseras som öde. Flera av områdena i Avenyområdet upplevs som öde t.ex. på grund av att de karaktäriseras av få verksamheter och bostäder med uppsikt över området.

Om t.ex. verksamheterna i området har fönster utåt mot gaturummen och de är publikt öppna, t.ex. som restauranger, kaféer och bibliotek, skulle många platser inom Avenyområdet upplevas tryggare för både män och kvinnor.

Vilken betydelse har den upplevda tryggheten för tillgängligheten i stadens offentliga miljöer?

Genom hela trygghetsvandringen år 2013 diskuterades det att bakgatorna till Avenyn karaktäriseras av slutna miljöer. Enligt den teoretiska litteraturstudien upplevs platser mer trivsamma och trygga om de utformas på sådant sätt att de inbjuder till vistelse.

Det finns en skillnad mellan stadsrum med öppen karaktär och stadsrum med sluten karaktär. Ett rum med öppen karaktär innebär oftast att den fysiska strukturen ger en ökad möjlighet för individer att överblicka och orientera sig inom rummet, alltså en bättre tillgänglighet. Ett mer slutet rum begränsar däremot oftast individens möjlighet att överblicka och orientera sig. Det beror på att rummets fysiska struktur är mer sluten, t.ex. få möjliga vägar in och ut till och från rummet.

Sanstig menar att om det rör sig människor i området söker sig andra människor sig gärna dit. Rum av öppen karaktär har en tendens att locka fler människor än rum med sluten karaktär.

Min tolkning är således att om många offentliga rum inom Avenyområdet blir mer öppna till sin karaktär kommer tillgängligheten att öka och mer människor kommer röra sig i rummet. Om fler människor befinner sig och rör sig i rummet för det med sig en ökad upplevd trygghet.

Hur ser den formella och informella social kontrollen ut inom Avenyområdet?

Formell social kontroll:

Under trygghetsvandringen år 2004 tog polis som närvarade under vandringen upp problemen som fanns i deras organisation kopplat till Avenyområdet. Han menade att det fanns en personalbrist men också att det fanns för få synliga poliser i området.

Under trygghetsvandringen år 2013 diskuterades det att polisen ofta var i vägen för trafikanterna och då speciellt cykeltrafikanter då polisens fordon stod i vägen och blockerade deras framfart. Här finns en skillnad från trygghetsvandringen år 2004, då önskan var att polisens personal skulle synas mer.

I den teoretiska litteraturen togs det upp hur viktigt det är att utforma mer inbjudande och tillgängliga miljöer i städer för att skapa trygga offentliga rum. Men en annan förutsättning är också att de personer som befolkar platsen utgör en social kontroll. Poliser utgör en formell social kontroll vilket oftast upplevs öka tryggheten i rummet oberoende om du är boende eller besökare.

Informell kontroll ökar i förhållande till hur många du känner i omgivningen. Det är inte fallet med personer som utgör och bidrar till en formell social kontroll då t.ex. poliser följer lagar och måste agera på om någon bryter mot lagarna eller samhällets normer.

Min tolkning utifrån det empiriska materialet är att polisens närvaro stärker den upplevda tryggheten i Avenyområdet. Däremot kan det tänkas att polisen behöver röra sig mer runt om i hela Avenyområdet och inte endast övervaka Avenyn.

Informell social kontroll:

Det togs upp att få entréer liksom få fönster fanns riktade mot trafikanterna på bakgatorna till Avenyområdet. Vid t.ex. första punkten, Lorensbergsgatan, och den fjärde punkten, Teatergatan, var detta särskilt anmärkningsvärt.

Dessa bakgator beskrivs som mörka, dunkla, otrygga, obefolkade, skräpiga och har även bristfällig belysning vilket flera av de andra bakgatorna också kännetecknades av. Boverket har slagit fast sex gemensamma nämnare för områden som upplevs trygga. Det är platser som; ger kontakt med omgivning, är befolkade, blandar vägar och bebyggelse, är välskötta, går att överblicka och går att orientera sig i. Bakgatorna till Aveny har enligt Boverkets kriterier därför brister vad gäller den upplevda tryggheten.

Däremot under trygghetsvandringen ansågs den informella sociala kontrollen ha en anmärkningsvärd positiv påverkan för den upplevda tryggheten på bakgatorna. Det togs upp att områdena kring Avenyn inte är helt öde, eftersom på natten rör sig människor via dessa gator för att ta sig till och från krogar i Avenyområdet. Att en plats är befolkad eller att det finns mycket folk i rörelse innebär ofta en ökad informell social kontroll.

Sanstig tar upp att den upplevda tryggheten även beror på vilken vikt av informell social kontroll människorna i omgivningen utgör. Människorna som rör sig genom bakgatorna under kvällar och nätter enligt trygghetsvandringen är ofta på väg till eller ifrån områdets krogar. Min tolkning är därför att en stor del av dessa människor är berusade. Därför i enlighet med Sanstig kan den informella sociala kontrollen i området bli lägre på grund av människorna som rör sig där.

Att den informella sociala kontrollen blir lägre kan bero på att dessa människor inte engagerar sig och inte är lika uppmärksamma på omgivningen som andra. Men det innebär inte att alla människor som rör sig på gatan under kväll och nattetid påverkar att områdets informella sociala kontroll blir lägre.

3.7 Gestaltning av Avenyn

I denna del tolkas Avenyns gestaltningsprogram utifrån min analys. Gestaltningsprogrammet undersöks och granskas för att studera om de tänkta förslagen kommer bidra till en ökad upplevd trygghet i Avenyområdet. Gestaltningsprogrammet riktas dock mot Avenyn och inte hela Avenyområdet.

Avenyn har förändrats mycket under de senaste årtiondena. Men enligt gestaltningsprogrammet har ett samlat grepp om hur gaturummets utformning ska se ut saknats. En ökad buss-, cykel-, bil-, gång- och spårvagnstrafik längs paradgatan har påverkat utformningen. De öppna ytorna har möblerats med nya träd, sommarverandor, reklamskåp med mera. Nya körfält har uppförts och nya kantstenar har satts in. ”Sammantaget skapar detta dagens splittrade gatumiljö”.¹¹²

Nu ska Avenyn förnyas, ett arbete som räknas vara klart år 2021. Området ska utformas på sådant sätt att gångstråken ges utrymme nära husfasaderna där butiker, restauranger och andra verksamheter finns. Närmare mitten ska förträdgårdar anläggas där möblering också ska finnas tillgängligt. För att öka tillgängligheten till Avenyområdet kommer mittenstråket på Avenyn utgöras av kollektivtrafik och cykeltrafik.¹¹³ Enligt min studie utgör Avenyn en barriär för området med tanke på all trafik. Om biltrafiken riktas om kommer barriären att minskas vilket innebär att tillgängligheten i området ökar för gående och cyklister.

Det nya Avenyn ska enligt programmet sätta människor i fokus och utformningen ska därför prioritera de som har ett mål på Avenyn framför de som bara ska passera området. Tillgängligheten ska öka i området, alla ska vara välkomna. Det uppnås genom att den allmänna biltrafiken inte längre tillåts köra längs Avenyn utan bara korsa gatan. Cyklister och kollektivtrafik ska ges företräde. De höjdskillnaderna som idag skiljer olika trafiksätt från varandra ska byggas bort.¹¹⁴

Utifrån analysen ökar den upplevda tryggheten om områdena är mer öppna till sin karaktär och om det är enkelt att överblicka området. Om höjdskillnaderna byggs bort kommer tillgängligheten i området öka då färre fysiska enklaver förhindrar framkomligheten för trafikanter, speciellt för funktionsnedsatta.

Det förklaras i gestaltningsprogrammet att borttagningen av sommarverandorna tillsammans med den nya möbleringen av bord och fåtöljer kommer skapa ett tydligt gångstråk. Samtidigt kommer gatans golv att läggas i samma nivå vilket är

---

¹¹² Göteborgs Stadsbyggnadskontoret. *Avenyn – Dåtid, Nutid, Framtid*. Sid. 1.

¹¹³ Ibid. Sid. 2.

¹¹⁴ Ibid. Sid. 2.

tänkt ska öka möjligheten att utnyttja hela gatan och röra sig enklare mellan olika punkter.¹¹⁵ Enligt analysen utgör vakterna på krogarna en formell social kontroll, om sommarverandorna tas bort kan vakternas möjlighet att överblicka områdena förbättras vilket leder till en ökad upplevd trygghet.

Det nya gemensamma stengolvet som ska anläggas ska med olika nyanser särskilja kollektiv-, cykel- och gångtrafik. För att öka tillgängligheten inom hela Avenyområdet ska golvet ge tydliga gränser mot tvär- och sidogatorna. I gestaltningsprogrammet menas det att det behövs utvecklas kvartersgator på sidogatorna för att förbättra stadslivet i hela området.

Det ska byggas permanenta paviljonger på Avenyn som ska ge gatan en ökad livlighet tillsammans med serveringarna längs fasaderna. Uteserveringarna kommer ha ett genomgående tema för att besökarnas övergripande intryck av gatan ska bli samlat.¹¹⁶

Tre offentliga varianter av möblemang ska komplettera kommersiella uteserveringar längs Avenyn. En robust scenmöbel, en flexibel fåtölj och bord som ska finnas i olika höjder för stående och sittande. Tryggheten tror man kommer att öka då caféets stolar tillsammans med paviljongernas och de offentliga sittplatserna ska ha ett tydligt fokus på att ha översikt över förbipasserade.¹¹⁷

Min tolkning av gestaltningsprogrammet är således att åtgärderna kommer öka den upplevda tryggheten. Serveringarna, paviljongerna och sittplatserna som planeras är alla förslag som enligt min analys kommer öka den informella kontrollen. Utifrån min analys är det framförallt bakgatorna till Avenyn som behöver upprustas, förslagen i programmet riktas dock mot Avenyn.

Men förnyelsearbetet på Avenyn kan ge ringar på vattnet för hela området. Om Avenyn blir gångvänligare och tryggare lockas fler människor till området. En ökad rörelse på Avenyn bidrar till en förhöjd informell social kontroll vilket förhöjer den upplevda tryggheten.

Omkringliggande gator kan dra nytta av mer rörelse på Avenyn genom att t.ex. som programmet kort tar upp erbjuda kvartersgator. Det krävs dock att utformningen av gatorna ses över, enligt min analys behöver de bli mer öppna till sin karaktär. Belysningen måste även förbättras, flera av områdena upplevs otrygga på grund av bristande belysning.

---

¹¹⁵ Göteborgs Stadsbyggnadskontoret. *Avenyn – Dåtid, Nutid, Framtid*. Sid. 2.

¹¹⁶ Ibid. Sid. 3-4.

¹¹⁷ Ibid. Sid. 3-4.

4 Slutsatser

Med utgångspunkt ifrån mitt syfte att, ”analysera Avenyområdet i centrala Göteborg utifrån ett trygghets- och genusperspektiv” och mina frågeställningar ska denna del framställa de viktigaste slutsatserna från uppsatsen. Efter besvarandet av varje frågeställning ges förslag på förbättringar. De är förslag som enligt undersökningen borde beaktas i framtida planering av Avenyområdet.

Kvinnor och mäns syn på otrygga offentliga miljöer i Göteborg och särskilt Avenyområdet

Kvinnor upplever oftare än män att platser inom Avenyområdet är otrygga, däremot drabbas kvinnor mer sällan av hot eller våld än männen. Män känner sig emellertid mindre otrygga inom området men drabbas oftare av hot eller våld.

En delad mening mellan könen är att bakgatorna till Avenyn karaktäriseras av slutna miljöer – vilket direkt är kopplat till hur tryggt rummet och omgivningen upplevs. Kvinnor tenderar att känna sig mindre trygga i de miljöer som är öde vilket oftast är miljöer som är mer slutna till sin karaktär. Förslag på förbättring:

- Arbeta med funktioner som underlättar och ökar möjligheten för att möten ska ske och att fler människor ska besöka bakgatorna till Avenyn. Exempelvis fler öppna torg och sittplatser på bakgatorna.
- Om t.ex. verksamheterna i området har fönster utåt mot gaturummen och de är publikt öppna, t.ex. som restauranger, kaféer och bibliotek, skulle många platser inom Avenyområdet upplevas tryggare för både män och kvinnor.
- Arbeta med belysningen i området då många platser upplevs otrygga när mörkret intar samt att felriktat ljus kan förhöjda otrygghet. Butiksinnehavare och fastighetsägare måste förbättra samarbetet med Göteborgs stad för att få en mer samlad ljusplanering.

Trygghetens betydelse för tillgängligheten i stadens offentliga miljöer

Det finns miljöer i Avenyområdet som kännetecknas av en lägre upplevd trygghet, antalet sådana platser varierar beroende på veckodagen och tid på dygnet. Under kvällar och nätter ökar de platserna som upplevs mindre trygga. I enighet med den teoretiska litteraturen har den upplevda tryggheten en betydelse för hur stadens offentliga miljöer befolkas – vilket överensstämmer med Avenyområdet.

Utifrån empirin upplevs framförallt Avenyns bakgator som mindre trygga vilket till stor del beror på att flera av dessa områden karaktäriseras av en sluten miljö. Rum av sluten karaktär lockar färre människor än rum av öppen karaktär. Om platser anses otrygga kommer de undvikas och tillgängligheten i staden, att ta sig från en punkt till en annan, kommer försämrats. Den upplevda tryggheten har således en påverkan både på hur tillgängliga stadens offentliga rum är och hur tillgänglighet överlag är i staden. Förslag på förbättring:

- Arbeta med utformningen av de platser som upplevs mindre trygga i Avenyområdet. Om dessa blir mer öppna till sin karaktär kommer tillgängligheten att öka och flera gaturum bli mer inbjudande att vistas i.
- Öka orienterbarheten och överskådligheten i offentliga miljöer.
- Prioritera gång- och cykeltrafik före motordriven trafik, då minskas även trafikens barriäreffekter vilket ökar tillgängligheten.
- Arbeta med att öka möjligheterna att röra sig fritt mellan olika områden under alla dygnets timmar och stärka vissa utvalda stråk, exempelvis bakgatorna.

Formella och informella social kontrollen ut inom Avenyområdet

Formell social kontroll:

Boende i Avenyområdet vill förhöja den formella sociala kontrollen i området. I enkäten ansåg det att många av problemen som fanns i området skulle kunna hanteras med en ökad formell social kontroll. Däribland var de mest återkommande förslagen fler poliser och väktare, nattpatrullering och mer kameraövervakning i området.

Polisens personliga närvaro i Avenyområdet upplevs vara dålig och när polisen befinner sig i området är deras fordon ofta i vägen för andra trafikanter. Men polisen närvaro är ändå önskevård av de boende, och deras rörelse i området upplevs förhöja tryggheten. Förslag på förbättring:

- Mer patrullering av poliserna och väktare i området under kvällar och nätter, särskilt på de avskilda gatorna där den informella sociala kontrollen är lägre.
- Formell social kontroll innebär en upplevd övervakning av samhället. Genom att utforma miljöer på sådant sätt att människor i området har uppsyn över miljön kan den informella sociala kontrollen istället att öka vilket sparar resurser från polisen.

Informell social kontroll:

Boende och tjänstemän i Avenyområdet anser att en ökad rörelse inom området är positivt och bidrar till en ökad trygghet. Då det finns många krogar i Avenyområdet rör sig många människor där under både kvällen och nattetid. Den informella sociala kontrollen som kroggästerna utgör kan, på grund av berusning, upplevas låg. Att den informella sociala kontrollen är lägre kan bero på att dessa människor inte engagerar sig och inte är lika uppmärksamma på människorna i omgivningen.

I enighet med Sanstig anser jag att den informella sociala kontrollen människor utgör i Avenyområdet både kan innebära en förhöjd och minskad upplevelse av trygghet. I Avenyområdet beror alltså den informella sociala kontrollen på tiden, platsen och framförallt på vilken grad av informell kontroll människorna i omgivningen utgör. Förslag på förbättring:

- Omstrukturera det kommersiella utbudet i Avenyområde, restauranger, krogar, affärer och kulturverksamheter, och arbeta med att locka en bredare variation av människor.
- Arbeta med lösningar som blandar, befolkar och ökar rörelsen inom alla Avenyområdets offentliga miljöer.
- Etablera fler uteserveringar och andra sociala aktiviteter i området, det höjer den informella sociala kontrollen och ökar trivseln.

5 Källförteckning

5.1 Internetkällor

- Academic Room. Social Control.
<http://www.academicroom.com/topics/forms-of-social-control> (Hämtad 2013-04-18)
- Alevrá, Magdalena. Andersson, Chistina. Hesslekrans, Åke. Westerberg, Stellan. Åkerström-Olsson, Marie. (2006) *Trygg stadsmiljö, tankegångar - riktlinjer – arbetsmetod*. Malmö Stadsbyggnadskontor,
<http://www.malmo.se/download/18.5d8108001222c393c00800058942/Trygg%2Bstadsmilj%25C3%25B6.pdf>. (Hämtad 2013-04-08).
- Andersson, Birgitta. (2008). *PM Trygghet i staden – och tätortsmiljöer ur ett jämställdhetsperspektiv*.
http://www.boverket.se/Global/Planera/Dokument/planeringsfragor/jamstalld_trygg/pm_trygghet.pdf (Hämtad 2013-04-04).
- Andersson, Kerstin. (2009). *Alla har rätt att känna sig trygga – dokumentation från seminarier*.
http://www.boverket.se/Global/Planera/Dokument/planeringsfragor/jamstalld_trygg/webb-dokumentation-alla-har-ratt-att-kanna-sig-trygga-2009.pdf (Hämtad 2013-04-04).
- Boverket november. (2012). *Vision för Sverige 2025*. Boverket publikationsservice, Karlskrona.
<http://www.boverket.se/Global/Webbokhandel/Dokument/2012/Vision-for-Sverige-2025.pdf> (Hämtad 2013-03-31).
- Boverket och Infab. (2010). *Plats för trygghet - Inspiration för stadsutveckling*.
http://www.boverket.se/Global/BWebbokhandel/Dokument/2010/plats_for_trygghet.pdf(Hämtad 2013-04-14).
- Föreningen Avenyn.(2010). *Historia*.
<http://www.avenyn.se/information/historia/>
- Göteborgs Stadsbyggnadskontoret. *Avenyn – Dåtid, Nutid, Framtid*.
<http://www5.goteborg.se/prod/fastighetskontoret/etjanst/planobygg.nsf/vyFiler/Centrala%20G%C3%B6teborg%20->

[%20Stadsmilj%C3%B6upprustning%20Kungsporsavenyen-Gestaltningprogram-Alla%20gestaltningprogram%20/\\$File/gestaltningprogramALLA.pdf?OpenElement](#) (Hämtad 2012-05-06).

- Göteborgs Stad, *Stadslivet i centrala Göteborg, Upplevelsen, användningen och förutsättningarna – ett planeringsunderlag*. 2012- 10. <http://goteborg.se/wps/wcm/connect/71f2744b-fa19-4546-8959-00178310c2d1/Stadslivsanalys+centrala+G%C3%B6teborg+%28%C3%A4tt%29.pdf?MOD=AJPERES> (Hämtad 2013-04-01).
- Malmö Stad. *Trygg stadsmiljö*. <http://www.malmo.se/medborgare/stadsplanering--trafik/stadsplanering--visioner/malmos-stadsmiljo/trygg-stadsmiljo.html> (Hämtad 2013-04-02)
- Magnusson, Erik. (2012-01-30). *Urbaniseras snabbast i EU*. <http://www.sydsvenskan.se/sverige/urbaniseras-snabbast-i-eu/>. (Hämtad 2013-04-03).
- Listerborn, Carina. (2002). *Trygg stad - diskurser om kvinnors rädsla i forskning, policyutveckling och lokal praktik*. <http://publications.lib.chalmers.se/records/fulltext/349.pdf>. Hämtad 2012-04-10.
- Nationalencyklopedin. (2013). Uppslagsord: ”Hållbar utveckling” och ”Säkerhet” <http://www.ne.se/h%C3%A5llbar-utveckling> (Hämtad 2013-04-02).
- Nordström, Tobias. Ståhle, Alexander. Kent, Ethan. Latorre, Daniel. Sjöstrand, Helena. och Karlegren, Joachim. (2012-10). *Stadslivet i centrala Göteborg – Upplevelsen, användningen och förutsättningarna – ett planeringsunderlag*. <http://goteborg.se/wps/wcm/connect/71f2744b-fa19-4546-8959-00178310c2d1/Stadslivsanalys+centrala+G%C3%B6teborg+%28%C3%A4tt%29.pdf?MOD=AJPERES>
- Parkkila, Sebastian. (2013-02-13). *Avenyn väljer Cordovan*. <http://www.dagensmedia.se/nyheter/byraer/article3647138.ece>. (Hämtad 2013-04-29).
- S2020/Sondén, Cruse, Gerd. Olsson, Sören. *Trygghet och öppenhet*. <http://www.kunskapsmatris-s2020.se/trygghet-och-oppenhet/> (Hämtad 2013-05-12).

- Sanstig, Gabriella. (2010). *Otrygghetens landskap - En kartläggning av otryggheten i stadsrummet och en analys av bakomliggande orsaker, men fokus på mediernas roll*. Göteborgs Universitet.
https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/21513/1/gupea_2077_21513_1.pdf
170.
- Stadsdelsförvaltningen Centrum. (2013-02). *Trygghet och boendemiljö i Avenyområdet – Enkätundersökning*. Göteborg Stad Centrum.
http://goteborg.se/wps/wcm/connect/d5d4946e-9bfb-49fb-bd9e-a46b6377dfdb/Trygghet+och+boendemilj%C3%B6+p%C3%A5+Avenyn+-+enk%C3%A4tsammanst%C3%A4llning+26+februari.pdf?MOD=AJPERES&CONVERT_TO=URL&CACHEID=d5d4946e-9bfb-49fb-bd9e-a46b6377dfdb
- Wallqvist, Annette. *Trygghetsvandringar*. Idéskrift nr 16. (Hämtad 2013-05-01) Brottsförebyggande rådet information och förlag.
http://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f180007521/2008_ideskrift_16_trygghetsvandring.pdf

5.2 Litteratur och tryckta källor

- Avenyöreningen. *Besöksstatistik Avenyn 2012*.
- Bergström, Göran och Borés Kristina. (2010). *Textens mening och makt – Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Andra upplagan. Studentlitteratur AB, Lund.
- Denscombe, Martyn. (2009). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Andra upplagan. Studentlitteratur AB, Lund.
- Ejvegård, Rold. (2010). *Vetenskaplig metod*. 4:e upplagan. Studentlitteratur, Lund.
- Pacione Michael, (2009). *Urban Geography – A global perspective*. Third edition. New York: Routledge.
- Stadsdelsförvaltningen Centrum, Tryggare Mänskligare Göteborg. *TRYGGHETSVANDRING PÅ KUNGSPORTSAVENYN INKLUSIVE HEDENS P-PLATS DEN 21 APRIL 2004*.

- Stadsdelsförvaltningen Centrum. (2013-04-24). *Protokoll från trygghetsvandringen i Avenyområdet*.

5.3 Figurer

- Figur 1: Lantmäteriet, i2012/901
- Figur 2: Stadsdelsförvaltningen Centrum, *Trygghet och boendemiljö i Avenyområdet – Enkätmanställning*. Göteborg stad Centrum Sid. 8.
- Figur 3: Stadsdelsförvaltningen Centrum, Göteborg Stad. *Trygghetsvandring 2013*.